Nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten i Sverige

Stefan Wagnsson, Christian Augustsson,
Konstantin Kougioumtzis, Owe Stråhlman
& Göran Patriksson

FOU-rapport 2019:3

Nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten i Sverige

Stefan Wagnsson, Christian Augustsson, Konstantin Kougioumtzis,
Owe Stråhlman & Göran Patriksson

Riksidrottsförbundet

FoU-rapport 2019:3
Du finner FoU-rapporter utgivna av Riksidrottsförbundet på: www.rf.se/forskning

Författare: Stefan Wagnsson, Christian Augustsson, Konstantin Kougioumtzis, Owe Stråhlman & Göran Patriksson

Formgivning: Catharina Grahn, ProduGrafia

Foto omslag: Bildbyrån

ISBN: 978-91-87385-26-1

Innehåll

Förord 4

Sammanfattning 5

Introduktion 7
- Bakgrund 7
- Syfte och frågeställningar 8
- Områdesöversikt 8
- Teoretiska utgångspunkter 9

Metod 12
- Urval 12
- Instrument 13
- Datainsamling 14
- Dataanalys 15
- Etik 15

Resultat 16
- Nyanlända barns och ungdomars deltagande i svensk föreningsidrott 16
- Idrott i hemlandet 19
- Motiv till föreningsidrott i Sverige 22
- Första kontakten med föreningar 24
- Hinder och möjligheter för deltagande 24
- Sammanfattning av resultaten 32

Diskussion och slutsatser 33
- Studiens begränsningar och framtida forskning 37
- Förslag på förändringsarbete 37

Referenser 39

Bilaga 1 42

Bilaga 2 50

Förord

Idrottsföreningar i hela landet har sedan 2015 intensifierat arbetet med att utveckla sin verksamhet för att rekrytera och erbjuda nyanlända barn och ungdomar en plats inom idrotten. Idrottsrörelsen har gemensamt beslutat att arbeta för att pojkar och flickor, män och kvinnor i olika åldrar med olika förutsättningar och bakgrund ska känna sig välkomna till idrottsföreningen. Vidare vill idrottsrörelsen att år 2025 ska medlemmarna i idrottsrörelsen spegla befolkningen i Sverige. Ett kraftfullt arbete görs för en inkluderande idrott för alla.

För att skapa en inkluderande idrottsverksamhet behövs kunskap om målgruppens erfarenheter och förutsättningar. Riksidrottsförbundet gav därför forskare vid Karlstad universitet i uppdrag att genomföra en studie om nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten i Sverige. Metoderna som använts är enkät och fokusgruppsintervjuer.

Rapportens resultat visar att de främsta motiven för nyanlända barn och ungdomar att föreningsidrotta är relaterad till att ha roligt, att det är bra för hälsan och att det utvecklar det svenska språket. En stor andel av nyanlända barn och ungdomar uppger att de tränar eller tävlar i träningsgrupper/lag som är blandat med aktiva från Sverige och andra länder. En faktor som sticker ut i studien är målgruppens upplevelse av idrottsföreningars frånvaro/ointresse av att kontakta och försöka värva nyanlända barn och ungdomar som har en uttalad vilja att börja idrotta i en förening. Här finns något att utveckla för idrottsföreningar: Utmana utgångspunkten att nyanlända barn och ungdomar själva söker sig till föreningen, ta istället fram strategier för uppsökande verksamhet och rekrytering av denna grupp till verksamheten.

Riksidrottsförbundets förhoppning är att rapporten ska bidra till ökad kunskap och dialog om nyanlända barn och ungdomars upplevelse av föreningsidrott. Idrottsrörelsens verksamhetsidé är att vi bedriver idrott i föreningar för att ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet. Låt oss hjälpas åt att möjliggöra att så många nyanlända barn och ungdomar som möjligt ges möjlighet att vara en del av föreningsidrotten.

Karin Karlsson
Chef för verksamhetsområde Medlemsutveckling

Sammanfattning

På uppdrag av Riksidrottsförbundet har en grupp forskare från Karlstad universitet, Göteborgs universitet och Linnéuniversitetet utfört en studie i syfte att undersöka nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av den svenska föreningsidrotten. Studien har en multi-metod design, där 422 nyanlända barn och ungdomar har besvarat en specialkonstruerad enkät, och 107 har deltagit i fokusgruppintervjuer.

Resultaten visar att en fjärdedel av respondenterna deltar i svensk föreningsidrott, närmare en femtedel har slutat föreningsidrotta, medan drygt hälften aldrig har idrottat i en förening i Sverige. Främsta motiven till att föreningsidrotta i Sverige är relaterat till att ha roligt, att det är bra och att det utvecklar det svenska språket. En stor andel av de nyanlända barn och ungdomarna i studien uppger att de tränar eller tävlar i träningsgrupper/lag som är blandat med aktiva från Sverige och andra länder.

Av de som för närvarande inte föreningsidrottar uppger drygt hälften att de skulle vilja idrotta i en förening. I övrigt visade deltagarmönstren på att pojkar deltar i dubbelt så hög utsträckning i föreningsidrott som flickor. Ensamkommande barn och ungdomar och de som inte har uppehållstillstånd idrottar också i högre utsträckning jämfört med de som anlände tillsammans med sin familj. Studien resultat visade vidare att fotboll, kampsport och basket är de mest utövade idrotterna i Sverige. Tidigare hade 43 procent utövat någon form av organiserad idrott i hemlandet inom främst fotboll, kampsport och volleyboll. Endast hälften av de som hade idrottat i organiserad form i hemlandet deltar i föreningsidrott i Sverige.

Närmare hälften av nyanlända barn och ungdomar i studien har själva sökt upp och tagit kontakt med idrottsföreningarna och frågat om de får börja idrotta, medan endast 5 procent uppger att de har blivit kontaktade av ledare/föreningar i syfte att locka dem till idrotten. De nyanlända barn och ungdomar som i studien uppgav att de inte idrottar, prioriterar skolan i högre utsträckning, upplever sig vara allmänt sämre i idrott, har föräldrar som inte är likna angelägna att deras barn idrottar, och har bristande kunskaper om hur de ska göra för att börja i en förening, jämfört med de som idrottar i en förening.

En av de faktorer som stack ut i fokusgruppintervjuerna, och i de öppna svaren i enkäten, var nyanlända barns och ungdomars upplevelser av idrottsföreningarnas frånvaro/ointresse av att kontakta och försöka värva de nyanlända barn och ungdomar som har en uttalad vilja att börja idrotta i en förening. Andra delar som uppfattades viktiga för nyanlända barns och ungdomars idrottande var att idrottsledaren bör ha en social kompetens och stötta varje individ i ett lag/en träningsgrupp, oavsett vilken kompetens eller tidigare bakgrund individen har.

Resultaten diskuteras i relation till Bronfenbrenners (2005) bioekologiska modell, där begränsade erfarenheter av organiserad idrott samt skillnader i kulturella normer och värderingar är några av de faktorer som lyfts fram som potentiella

hinder för nyanlända barns och ungdomars deltagande i idrott. Andra delar som lyfts fram i diskussionen är vikten av att idrottsföreningar möter upp den till synes stora andel nyanlända barn och ungdomar som vill idrotta, men inte vet hur man kommer i kontakt med föreningarna. Avslutningsvis ges förslag till idrottsrörelsen på förändringar som kan göras.

Introduktion

Bakgrund

Historiskt sett har människor migrerat till närområden eller mer avlägsna platser av både nöd och tvång. Emellertid har det i Europa sällan ägt rum en så stor massinvandring på så kort tid, som under 2015. Det verkar som om Europas praktiska förmåga att vara värd för nya vågor av flyktingar har nått en gräns (Tusk, 2016). Enligt FN (2016) handlar det om en dryg miljon migranter under 2015, där flest kom från Syrien (30 procent) följt av Afghanistan (16 procent). Samma år gav Sverige 35 000 flyktningar asyl och låg på en andra plats efter Tyskland (150 000). Utifrån befolkningsmängd toppade emellertid Sverige den europeiska listan av beviljade asylansökningar (Eurostat, 2016). Bland asylsökande fanns ett stort antal barn och ungdomar. Huitfeldt (2015) uppskattar att drygt 70 000 nyanlända barn och ungdomar kom till Sverige; hälften barn (upp till 13 år) och hälften ungdomar (13–18 år). Av dessa var nästan hälften ensamkommande och en klar majoritet pojkar. Att inkludera nyanlända barn och ungdomar i föreningsidrotten är angeläget då studier har visat att en väl strukturerad idrottsmiljö, där ansträngning, lärande och personlig utveckling sätts i förgrunden, inte bara skapar en meningsfull fritid utan även visat sig ha ett positivt samband med ungas psykosociala utveckling och senare framgång inom skola och i arbetsliv (Barber, Abbott, & Blomfield, 2014; Wagnsson, 2017).

Svensk forskning om idrott och integration har intensifierats under de senaste åren, men fortfarande saknas viss typ av forskning. Mer specifikt, det saknas idrottsrelevanta enkätstudier generellt och kombinationer av kvantitativa och kvalitativa studier (multi-metod design) vad gäller nyanlända barn och ungdomar. Dessutom saknas det idrottsrelevanta studier av nyanlända barn och ungdomar som inkluderar individer som inte behärskar det svenska språket. Enligt Skollagen (2010:800) avses som nyanländ den elev som har varit bosatt utomlands och numera är bosatt i Sverige. Man anses inte längre som nyanländ efter fyra års skolgång.

Föreliggande studie ansluter sig till den svenska idrottsrörelsens satsning på att nå nya grupper, få fler att stanna längre, bidra till ett mer hälsosamt samhälle och bygga en starkare elitidrott genom att erbjuda något för alla.[1] Genom att kartlägga och förstå nyanlända barns och ungdomars idrottsföreningsdeltagande och föreställningar om idrott avser vi utveckla kunskap som kan bidra till en framgångsrik implementering av framtida inkluderingsstrategier och att ge stöd i utvecklingen av nya ledarutbildningar. En belysning av nyanlända barns och ungdomars deltagande i föreningsidrott kan förhoppningsvis även bidra till att olika samhällsaktörer utarbetar mer systematiska och tillförlitliga strategier för hur man rekryterar de nyanlända som vill idrotta i organiserad form.

1 https://www.strategi2025.se/

Syfte och frågeställningar

Föreliggande studie fokuserar på nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av den svenska föreningsidrotten. Mer specifikt lyder de övergripande frågeställningarna:

1. Hur kan nyanlända barns och ungdomars deltagande i svensk föreningsidrott beskrivas utifrån deras bakgrund?
2. Har nyanlända barn och ungdomar någon erfarenhet av idrott i organiserad form från sitt ursprungsland och vilka är dessa erfarenheter i sådana fall?
3. Vad motiverar nyanlända barn och ungdomar att delta i föreningsidrott?
4. Hur kommer nyanlända barn och ungdomar i kontakt med idrottsföreningar i Sverige?
5. Vilka hinder och möjligheter upplever nyanlända barn och ungdomar för att kunna delta i föreningsidrott?

Områdesöversikt

Forskare från olika discipliner har uppmärksammat de samhällsförändringar och utmaningar som medföljer de stora grupper av nyanlända barn och ungdomar som anlänt de senaste åren. Bland annat har idrottsforskare studerat hur idrottsrörelsen kan vara behjälplig i integrationsprocessen (Fundberg, 2017; Hertting & Karlefors, 2016). Utöver detta har även Fundberg (2012, 2017) i flera av sina studier problematiserat den komplexitet som idrottsrörelsen står inför när det gäller uppdraget att främja integrationen i samhället. Frågor som bland annat behandlas är hur tillgänglig och välkomnande föreningsidrotten egentligen är, och hur deltagandet möjliggörs och omöjliggörs utifrån språkliga trösklar.

Idrotten är ett globalt fenomen och kan betraktas som en arena med säregna drag för integrationsarbete (Peterson, 2000). Forskning om idrott och integration och mångfald har för det mesta berättigats utifrån dess samhällsnytta (Wagnsson, 2009). På senare tid har även idrottens egenvärde och enskilda individers behov och motiv uppmärksammats (Fundberg & Lagergren, 2010; Norberg, 2012). Överlag påstås idrotten ha en potential att överbrygga nationella, kulturella och sociala olikheter (Hvenmark, 2012b), men även att kunna utveckla personliga resurser som gör att barn och ungdomar kan integreras i samhället och bli goda yrkesverksamma samhällsmedborgare (Barber, Abbott & Blomfield, 2014; Wagnsson, 2009).

Att hysa för stora förhoppningar på idrotten och dess betydelse för samhället och individers utveckling har dock problematiserats av forskare inom fältet, ”Parallellt är det inte alls säkert att de mångas nytta är liktydigt de allas nytta” (Hvenmark, 2012a, s. 18), där en diskrepans kan konstateras mellan ”vad idrotten vill och vad den faktiskt gör” (Peterson, 2008, s. 236). Dessutom står idrottens samhällsnytta inför stora utmaningar och man kan fråga sig om föreningsidrotten verkligen *kan* och *ska* axla ansvaret fullt ut att integrera nyanlända barn och ungdomar i samhället (Fundberg, 2017).

Under de senaste decennierna har svensk forskning om idrott, integration och mångfald ökat markant. Inte minst tack vare Handslaget och Idrottslyftet[2] (Carlsson, 2007; Lundvall, 2007; Patriksson, Stråhlman, & Eriksson, 2012; Reyes, 2007). Emellertid har svensk forskning relaterat till nyanländas idrottsvanor i stort lyst med sin frånvaro (Blomdahl, Elofsson, Bergmark, & Lengheden, 2017; Carlman & Vikström, 2018; Karlefors & Hertting, 2011). Den ringa forskning som bedrivits om nyanlända barn och ungdomar i Sverige har under de senaste åren riktat speciell uppmärksamhet mot nyanlända barns och ungdomars lärande i skolmiljön (Bunar, 2010; Huitfeldt, 2015; Skolverket, 2016).

Vad gäller de nyanländas syn på idrott är det framför allt Hertting och Karlefors som gått i bräschen för denna forskning (Hertting & Karlefors, 2013, 2016). De har analyserat nyanlända barns perspektiv på basis av kultur- och könsskillnader och konstaterat att en del barn faktiskt har ”tappat bort ”den egna fysiskt aktiva livsstilen som man hade i ursprungslandet. Dessutom har de konstaterat att inkluderingsstrategier bör utgå från nyanlända barns och ungdomars behov och rättigheter (se även Redelius, 2011; Riksidrottsförbundet, 2009). För att återuppväcka eller främja de nyanländas aktiva livsstil menar Hertting och Karlefors att ”immigrant children´s experiences should be foregrounded when utilizing and developing sport programmes” (2013, s. 35).

Föreliggande studie är en del av den svenska idrottsrörelsens satsning på att nå nya grupper, få fler att stanna längre, bidra till ett mer hälsosamt samhälle och bygga en starkare elitidrott genom att erbjuda något för alla. En kartläggning av nyanlända barns och ungdomars föreställningar förväntas bidra till att främja implementering av anpassade inkluderingsstrategier och ge ett viktigt kunskapstillskott till ledarutbildningar. Inte minst är det viktigt att utarbeta systematiska rutiner för att kunna upptäcka individer bland nyanlända barn och ungdomar som redan hade en aktiv livsstil i ursprungslandet och som eventuellt skulle kunna inkluderas lättare. Med tanke på att flertalet nyanlända barn och ungdomar kan ha erfarit extrema situationer skulle en väl fungerande socialisering in i den svenska idrottens kultur eventuellt kunna hjälpa dem att bättre klara av potentiella problem i sin nya vardag. Avslutningsvis kan man inte heller utesluta att det bland de nyanlända finns talanger som med rätt guidning skulle kunna tillhöra morgondagens svenska elitidrottare.

Teoretiska utgångspunkter

För att kunna förstå varför vissa nyanlända barn och ungdomar väljer att idrotta i en förening kan Bronfenbrenners bioekologiska modell tjäna som en förståelseram (Bronfenbrenner, 1979, 2005). Nyanlända barns och ungdomars val att idrotta eller ej kan verka otvunget och ses som ett fritt ställningstagande utifrån skillnader i personliga egenskaper. Individens personliga egenskaper är emellertid ett resultat av en kontinuerlig och ömsesidig påverkansprocess som sker i mötet mellan nyanlända barn och ungdomar och den omkringliggande miljön. Olika miljöfaktorer skapar således ramar för varje individs handlingsutrymme, samtidigt som de lämnar öppet för individens aktiva roll i beslutsprocessen. Centralt i Bronfenbrenners tankemodell är att den miljömässiga på-

2 Statens riktade ekonomiska stöd (500 miljoner–1,7 miljarder kr/år) till idrottsrörelsen (Handslaget mellan 2004 och 2007, Idrottslyftet 2008–2019).

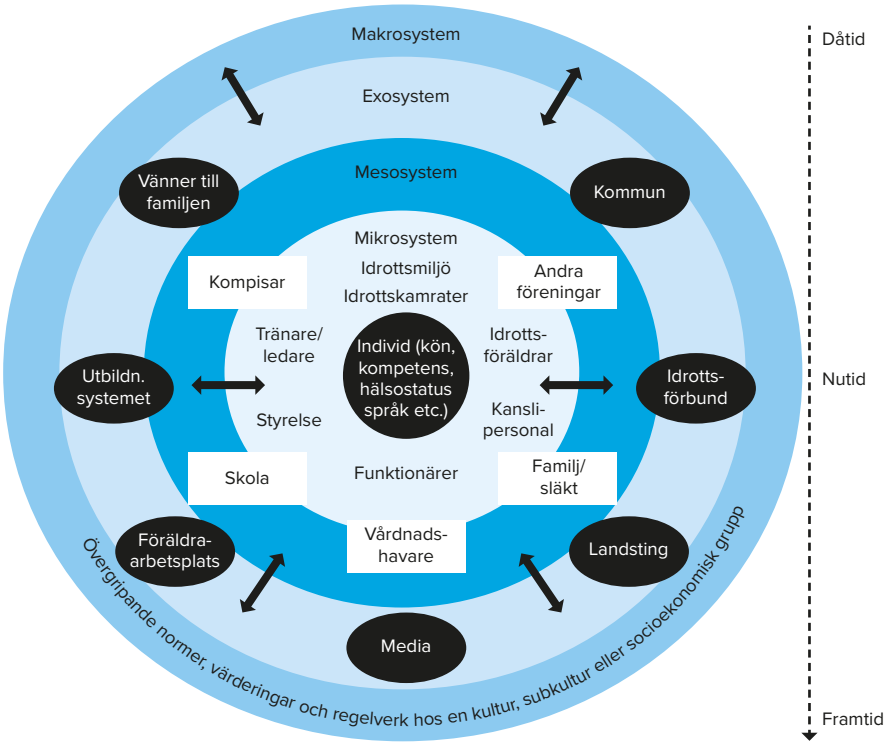

Figur 1. Schematisk modell över samspelet mellan individen och miljömässiga faktorer på olika nivåer i samhället.

verkan sker på olika nivåer i samhället, vilka sinsemellan är relaterade till och påverkar varandra (se figur 1).

Längst in i systemet placeras individens personliga karaktäristika (t.ex. självkänsla, självförtroende, mognad och motivationsinriktning). Nästkommande nivå, *mikronivån*, innefattar individens omedelbara närmiljö, där relationer till medlemmar i familjen, elever i skolan, föreningsledare och/eller jämnåriga som idrottar i en idrottsförening utgör väsentliga exempel på sådana. Denna närmiljö omfattar även tillgång till exempelvis gång- och cykelvägar eller idrottsanläggningar. Allt eftersom individen växer upp kommer denne att ingå i flera olika mikrosystem samtidigt, där relationerna mellan de olika mikrosystemen bildar ett *mesosystem*. Vad som sker i skolan är exempelvis beroende av vad som händer hemma, och vad som händer i hemmet har betydelse för vad som sker i idrottsföreningen eller i kamratgruppen. Exempelvis kan nyanlända barns och ungdomars beslut att börja idrotta föregås av föräldrarnas positiva syn på idrott, uppmuntrande ord från idrottslärarna, samtidigt som flera av de närmaste vännerna deltar i föreningsidrott. Ett aktivt idrottande hos barnet skulle i sin tur kunna få föräldrarna att själva börja idrotta eller på annat sätt engagera sig i barnets förening.

Huruvida satsningar gällande nybyggnation eller renovering av olika idrottsanläggningar är möjliga eller ej, hur hög inträdeskostnaden till olika idrottsanläggningar är eller hur höga medlemsavgifterna är, avgörs av faktorer kopplade till olika institutioner, till exempel kommunen, länsstyrelsen, idrottsförbund eller idrottsföreningar, vilka tillsammans bildar ett *exosystem*. Slutligen utgörs den sociokulturella miljön (*makrosystemet*) av de ideologiska, ekonomiska, historiska och politiska värderingar som särskiljer kulturer åt. Hit hör även de

implicita normer, värderingar och regelverk som man inom varje kultur eller delkultur är någorlunda överens om. Individens beslut att idrotta eller ej sker heller inte i ett tidsmässigt vakuum utan påverkas av tidigare erfarenheter av idrott, till exempel i hemlandet (Bronfenbrenner, 2005).

Även om Bronfenbrenner betonar de olika nivåernas oskiljaktighet är det dock främst den kontinuerliga interaktionen mellan betydelsefulla personer (t.ex. lärare, föräldrar och idrottsledare) och barnet i den närmaste omgivningen som tillmäts störst betydelse. Sammantaget kan Bronfenbrenners modell hjälpa till att förstå hur olika miljöfaktorer på skilda nivåer samverkar med individuella faktorer och tillsammans skapar såväl hinder som möjligheter för nyanlända barn och ungdomar att idrotta i en idrottsförening.

Metod

Datainsamlingsmetoderna i denna studie har följt vad man kallar en *multimetod design*, där man använder flera olika sätt att samla in data (Hesse-Biber & Johnson, 2015). Skälet till att använda flera datainsamlingsmetoder är i detta fall att dels kunna uttala sig om generella mönster, dels utifrån utsagor få en fördjupad bild av nyanländas syn på idrott.

Urval

Enkätundersökningen

Urvalet av respondenter i enkätundersökningen är strategiskt med inslag av tillgänglighetsurval. Respondenterna är nyanlända barn från olika skolor (mellanstadiet upp till gymnasiet)[3] hemmahörande i fyra län: Västra Götalandsregionen (i huvudsak Göteborgs kommun), Värmlands län (Karlstad kommun), Småland (Växjö kommun) och Jämtlands län (Östersunds kommun). Länen representerar sammantaget både stadsbebyggda och mer glesbefolkade områden. Detta innebär att idrottsverksamheter med olika lokala och regionala drag blir representerade. Med avseende på nyanlända barns och ungdomars bakgrund kan dock inte dessa kommuner betraktas som individernas uppväxtmiljö i ordet fulla betydelse. Fördelningen av respondenter i urvalen presenteras i tabell 1.

Tabell 1. Fördelning mellan län, andel besvarade enkäter och respondentens kön.

Län	Besvarade enkäter		Pojkar		Flickor	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Västra Götaland	220	52	136	62	84	38
Värmland	70	17	46	66	24	34
Småland	13	3	8	62	5	38
Jämtland	80	19	57	71	23	29
Bortfall	39	9	–	–	–	–
Totalt	**422**	**100**	**247**	**65**	**136**	**35**

Intervjustudie

Respondenter till fokusgruppintervjuerna valdes också utifrån ett strategiskt tillgänglighetsurval. Emellertid ingick det inte bara skolor utan även idrottsföreningar. Urvalet till fokusgruppintervjuerna redovisas i tabell 2.

3 Det planerade åldersspannet var 10–18 år, men då flera ungdomar som går på sista året på gymnasiet kan vara äldre än 18 år samt på grund av svårigheter för Migrationsverket att åldersbestämma nyanlända ungdomar valde vi att även inkludera de skolungdomar som var några år äldre än de planerade (96 st. 19-åringar, 15 st. 20-åringar, 1 st. 21 åring).

Tabell 2. Fördelning mellan län och antal fokusgrupper uppdelat på datainsamlingsmiljö, föreningsdeltagande och respondenternas kön.

		Västra Götaland	Värmland	Småland	Jämtland	Totalt
Totalt						
Fokusgrupper		13	4	9	2	28
Deltagare		55	17	27	8	107
Deltagare/fokusgrupp		4.2	4.2	3.0	4.0	3.9
Flickor		25	0	14	6	45
Pojkar		30	17	13	2	62
Datainsamlingsmiljö för fokusgrupperna						
Totalt	Skola	35	13	24	8	80
	Förening	20	4	3	0	27
Flickor	Skola	20	0	14	6	40
	Förening	5	0	0	0	5
Pojkar	Skola	15	13	10	2	40
	Förening	15	4	3	0	22
Fokusgrupp och föreningsdeltagande						
Aktiva	Flickor	5	0	1	2	8
	Pojkar	24	11	10	1	46
Ej aktiva	Flickor	20	0	13	4	37
	Pojkar	6	6	3	1	16

I tabell 2 framkommer att antalet idrottsaktiva från både idrottsföreningar och skolor var 54 medan de icke-föreningsaktiva från skolor var 53. Vad gäller ursprungsland kom 27 från Afghanistan (3 flickor, 24 pojkar), 23 från Syrien (10 flickor, 13 pojkar), 19 från Somalia (10 flickor, 9 pojkar) och 38 från andra länder (Etiopien, Eritrea, Iran och Irak, men även andra europeiska länder som t.ex. forna Jugoslavien).

Instrument

Undersökningens frågeformulär (se bilaga 1) byggdes upp utifrån ett antal teman med utgångspunkt i studiens syfte och frågeställningar och forskning inom området. Eftersom undersökningsgruppen av naturliga skäl hade en begränsad erfarenhet av det svenska samhället i stort, liksom av idrottsrörelsen, var det extra viktigt att noggrant pröva ut frågeformuläret.[4] Av den anledningen utfördes ett stort antal pilotundersökningar av enkäten för att säkerställa att frågorna fångade in de områden som kopplade till syftet och frågeställningar men också för att vinnlägga oss om att de nyanlända förstod innehållet i frågorna. De flesta frågorna var uppbyggda med fasta svarsalternativ och endast ett fåtal krävde att respondenterna besvarade frågorna med egna ord (öppna svarsalternativ). Dessutom förekom ett antal skattningsskalor med fem svarsalternativ (Min = 1, Max = 5). Frågeformulärets första del bestod av frågor om individens bakgrund, samt om dennes idrottsvanor, vilka idrotter som utövades, samt form och omfattning av detta utövande. Dessutom tillfrågades respondenterna om attityder till och åsikter om idrott generellt och om föreningsidrott

4 Detta förfarande är viktigt för att stärka upp frågeformulärets validitet (att det mäter det avser att mäta) och reliabilitet (tillförlitlighet).

speciellt, samt respondentens uppfattningar om och upplevelser av att utöva idrott. I syfte att ytterligare stärka upp reliabiliteten översattes frågeformuläret av erfarna tolkar till flera olika språk, såsom engelska, arabiska (Syrien), dari (Afghanistan), somaliska och tigrinja (Etiopien och Eritrea). För att säkerställa att inte betydelsen förändrades under översättningsprocessen utfördes så kallad ”back translation” till svenska så man kunde se om översättningen stämde överens med ursprungsversionen. Fanns det någon avvikelse granskades denna och översättningen diskuterades ytterligare en gång innan den slutgiltiga versionen fastställdes.

En fokusgruppintervju är en form av datainsamling där det talade språket, som uttryck för mening, är centralt. Som namnet antyder sker intervjun i grupp, i denna studie med cirka 4–6 deltagare per grupp. Ordet fokus visar att man har ett speciellt tema för diskussionen, som i detta fall, där tankar uttrycks i ett sammanhang och där andra deltagare i intervjun fritt kan utveckla nya resonemang kring detta fokus (Wibeck, 2010). I den meningen fungerar dessa intervjuer som ett sätt att utveckla ny kunskap och nya åsikter. En annan betydelse av fokusgruppintervjuer och deras användning handlar bland annat om att respondenter har något gemensamt, vilket gör att frågor bör ställas som ger dels en variation i svaren, dels specifika och konkreta svar. Vidare bör man eftersträva frågor som ger ett djup i en personlig kontext (se intervjuguide, bilaga 2). Validitet och reliabilitet i studier med kvalitativ inriktning handlar i stor utsträckning om att kunna beskriva hur man samlat in sina data och hur giltiga och trovärdiga de verbala utsagorna är för informanter och läsare (Bryman, 2016). För att säkra upp giltigheten vad gäller hur intervjumaterialet analyserats, har en form av korsvalideringsprocess genomförts, där flera av projektarbetarna läst och tolkat intervjuutsagorna vid olika tillfällen. Detta arbetssätt stärker även upp tillförlitligheten i resultaten, då förståelse för frågors tydlighet och tolkning av informanternas svar granskas i samma process. Ytterligare en aspekt gällande stärkt giltighet och trovärdighet vid fokusgruppsintervjuer är att metoden ger att flera projektarbetare/moderatorer deltar vid varje fokusgrupp, vilket gör att om några oklarheter uppstår under själva fokusgruppsintervjun, så kan förtydliganden och förståelser stödjas av flera datainsamlare direkt på plats. Därmed skapas goda förutsättningar för att hela datainsamlingsprocessen tar hänsyn till de ovan berörda aspekterna i arbetsprocessen med empiri och analys och kan uppvisa och luta sig mot hög giltighet och god trovärdighet (Wibeck, 2010).

Datainsamling

Insamlingen av data genom frågeformulär genomfördes under hösten 2018, dels med digitala enkäter där respondenten svarade på frågorna via mobiltelefon/surfplatta/dator, dels genom pappersenkät när sådan efterfrågades. Projektets datainsamlande personal var närvarande vid de olika datainsamlingarna och kunde svara på frågor. Tolk fanns också tillgänglig när det var nödvändig. Data har registrerats i en sekretesskyddad databas och följer de råd och bestämmelser som gäller vid registrering av forskningsdata (Vetenskapsrådet, 2011). Insamlingen av data skedde på respondenternas skolor och i anslutning till deras idrottsaktiviteter i förening. Insamling av data vid fokusgruppintervjuerna har genomförts genom ljudinspelning med olika typer av diktafon.

Dataanalys

Resultatanalys av både enkätsvar och fokusgruppintervjuer kopplas till samspelet mellan varierande föreställningar och uppfattningar om detta deltagande/icke-deltagande. Beskrivande statistik har använts för att ge en bakgrund till respondenternas idrottsvanor. Chi-två-test har använts för att undersöka eventuella signifikanta skillnader/samband mellan två eller flera kategoriska variabler, till exempel vid jämförelse mellan nyanlända pojkar och flickor och deras deltagande/icke-deltagande i föreningsidrott (Kinnear & Grey, 2011). I tillägg till detta har vi använt oss av variansanalyser (envägs-ANOVA), i kombination med eftertester[5] i de fall där vi har undersökt möjliga signifikanta skillnader mellan grupper av nyanlända barn och ungdomar i avseende på olika graderade beroendevariabler (t.ex. upplevd idrottslig kompetens, Min = 1, Max = 5). Eftersom det insamlade datamaterialet på flera sätt är representativt för populationen av nyanlända barn och ungdomar (se 3.1.1), har statistisk signifikansprövning använts för att belysa sannolikheter för analysens generaliserbarhet.

Fokusgruppintervjuerna analyserades med hjälp av datorprogrammet NVivo. Det genererade underlaget användes för att belysa mötet mellan nyanlända barns och ungdomars tidigare erfarenheter av idrotten i ursprungslandet och de förvärvade föreställningar och uppfattningar om föreningsidrotten i Sverige. Beskrivande teman utgör ett komplement till de numeriska analyser som genomfördes med data från enkätundersökningen. Framtagandet av teman följer en väg som påminner om de strategier som används inom så kallad kvalitativ innehållsanalys där just beskrivningskategorier/teman skapas. Vid redovisningen av de transkriberade intervjuutsagorna valde vi att återge dessa så nära respondenternas ursprungliga uttryck som möjligt, för att på så sätt spegla ett levande och autentiskt möte med respondenterna. I vissa fall ändrades dock meningsbyggnaden och en del ord för att göra texten mer läsbar (Kvale & Brinkmann, 2014).

Etik

All forskning som involverar människor är etiskt utmanande oavsett problemställningar. Med tanke på att denna studie vänder sig till barn och ungdomar som på flera sätt kan ha upplevt traumatiska händelser har detta noggrant beaktats i studiens alla delar. Vi har bland annat grundligt sett över frågeformuläret, bilderna, intervjuguiden samt övrigt material i fokusgruppsintervjuerna för att förebygga förekomsten av associationer till utsatta situationer. Dessutom har vi inte minst beaktat de fyra forskningsetiska principerna d v s informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet samt relevanta deklarationer, konventioner och riktlinjer (bl.a. Barnkonventionen, Nürnbergkodex, Lag 2003:460 och HSFR:s forskningsetiska principer). För att undvika att deltagarna kände obehag inför vissa frågor förtydligade vi att de själva fick välja vilka frågor de ville svara på. I något enstaka fall där barnen/ungdomarna visade minsta tecken på att inte vilja fortsätta intervjun upplyste dem återigen att frivilligt delta och att de närhelst kunde avbryta sitt deltagande. Studien har godkänts av Etikprövningsnämnden i Uppsala (EPN D.nr. 2017/548).

5 För detta ändamål användes Scheffe's post-hoc-test.

Resultat

I ett försök att förmedla en helhetsbild av nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten i Sverige har vi valt att integrera resultat kopplade till enkätundersökningen (allmän bild) med resultat från fokusgruppintervjuerna (fördjupad bild av nyanlända barns och ungdomars tankar, känslor och attityder till idrott i allmänhet och den organiserade föreningsidrotten i synnerhet). Resultatdelen avslutas med en sammanfattning där huvuddragen av resultaten från de båda perspektiven lyfts fram. Vid presentationen av resultaten förkommer vissa statistiska mått. För att underlätta läsandet har dessa förkortats enligt följande: medelvärde (M), median (Md), standardavvikelse (Sd) och sannolikheten att ett resultat är slumpmässigt (p).

Nyanlända barns och ungdomars deltagande i svensk föreningsidrott

Deltagandemönster i relation till olika bakgrundsvariabler

Undersökningsgruppen består av 422 nyanlända barn och ungdomar i åldrarna 10–21 år (M = 16,9 år; Sd = 2,2 år; Md = 17 år), av vilka 44 procent uppgav att de kom utan sällskap av någon släkting (ensamkommande). Könsfördelningen är ojämn (pojkar = 65 procent; flickor = 35 procent), vilket sannolikt beror på att de flesta ensamkommande i studien var pojkar (82 procent). Närmare hälften (48 procent) kom till Sverige år 2015. Övriga år (2014–2018) anlände i genomsnitt 13 procent per år. Den övervägande delen av respondenterna kom från antingen Afghanistan eller Somalia. Resterande respondenter kom i fallande ordning från Syrien, övriga Mellanöstern (t.ex. Iran, Irak och Saudiarabien), Etiopien och Eritrea, övriga Asien (t.ex. Filippinerna, Thailand och Kina), Europa (t.ex. Makedonien och Polen) övriga Afrika (t.ex. Uganda och Kongo) eller från Sydamerika (El Salvador och Colombia) (se tabell 3).

Vid en jämförelse med nationell statistik (Migrationsverket, 2018) kan vi, med vissa undantag, konstatera att urvalet i stort representerar populationen av nyanlända barn och ungdomar i Sverige (65 procent jfr 68 procent pojkar; 44 procent jfr 40 procent ensamkommande; 82 procent jfr 89 procent ensamkommande pojkar). Det som skiljer sig något är vilket land nyanlända barn och ungdomar kommer från. I urvalet är det en viss underrepresentation av de som kommit från Syrien (17 procent i populationen) och övriga Mellanöstern (se Iran och Irak, 16 procent i populationen) samt en överrepresentation av ungdomar från Afghanistan (10 procent i populationen) och Somalia (7 procent i populationen) (se tabell 3).

Deltagandemönster i svensk föreningsidrott

För att få en övergripande bild av i vilken utsträckning nyanlända barn och ungdomarna deltar i organiserad idrott, tillfrågades respondenterna om de idrottar i någon eller några föreningar här i Sverige (se bilaga 1). Av de 422 som svarade på enkäten uppgav 25 procent (104 st.) att de för närvarande idrottar, 19 procent (82 st.) att de redan har slutat föreningsidrotta i Sverige och 56 procent (236 st.) att de aldrig har idrottat i någon eller några föreningar i Sverige.

Tabell 3. Nyanlända barns och ungdomars idrottsdeltagande i svenska idrottsföreningar i förhållande till studiens bakgrundsvariabler.

	Föreningsaktiva		Slutat idrotta		Aldrig idrottat		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Kön								
Pojkar	82	30	66	24	123	45	271	65
Flickor	21	14	16	11	111	75	148	35
Ålder								
10–12 år	10	53	3	16	6	32	19	5
13–15 år	14	20	10	14	47	66	71	18
16–18 år	41	22	35	19	111	59	187	48
19–21 år	27	24	29	26	56	50	112	29
Land / Världsdel								
Afghanistan	30	31	27	28	39	41	96	24
Somalia	19	21	11	12	61	67	91	23
Syrien	16	28	7	12	35	60	58	15
Övriga Mellanöstern	10	23	12	28	21	49	43	11
Etiopien och Eritrea	10	29	8	24	16	42	34	9
Övriga Asien	3	13	3	13	17	74	23	6
Europa	3	14	4	18	15	68	22	6
Övriga Afrika	6	33	0	0	12	67	18	4
Amerika	0	0	0	0	7	100	7	2
Ensamkommande								
Ja	49	27	51	28	83	45	183	44
Nej	55	23	31	13	151	64	237	56
Uppehållstillstånd								
Ja	72	24	48	16	182	60	302	79
Nej	21	27	26	33	31	40	78	21
Hela undersökningsgruppen								
	104	25	82	19	236	56	422	100

Vid en jämförelse med nationella data[6] kan konstateras att andelen föreningsidrottande nyanlända barn och ungdomar (25 procent) är mindre än hälften så stor som hos övriga ungdomar (16–18 år) i Sverige (47 procent uppgav att de idrottar i en förening minst en dag i veckan).[7] Med tanke på att en relativt stor andel (32 procent) endast har varit i Sverige i ett eller två år och därför kanske inte har haft så stora möjligheter att bekanta sig med föreningslivet, så verkar

6 Då respondenternas medelålder är 17 år har vi, där det har varit möjligt, valt att använda oss av åldersgruppen 16–18 år som nationell jämförelsegrupp.
7 SCB (2019). Barns fritid och kulturella besök efter indikator, redovisningsgrupp och kön. År 2016–2017. (Idrottar i förening/klubb minst en dag i veckan). Stockholm: Statistiska centralbyrån.

nyanlända barn och ungdomar vara en målgrupp med relativt stor rekryteringspotential. Detta antagande stärks av resultat som visar att drygt hälften (53 procent) av de som aldrig har idrottat svarar att de skulle vilja börja idrotta i en idrottsförening.

I en fördjupad analys där gruppen av nyanlända barn och ungdomar som vill börja idrotta ställdes mot bakgrundsvariablerna visade det sig att flickor är lika angelägna som pojkar,[8] liksom ensamkommande är lika angelägna som nyanlända som flytt med sin familj,[9] att börja idrotta. Däremot visade resultaten att nyanlända barn och ungdomar, som erhållit uppehållstillstånd, är mer angelägna att börja idrotta jämfört med de som inte fått besked om de får stanna eller ej.[10]

Kön

Vid könsjämförelser visade det sig att andelen nyanlända flickor som föreningsidrottar (14 procent) inte tillnärmelsevis är lika stor som andelen nyanlända pojkar (30 procent).[11] Vid en jämförelse med nationella data[12] visar det sig att nyanlända pojkar liksom nyanlända flickor i betydligt mindre utsträckning idrottar i någon förening jämfört med pojkar (56 procent) och flickor (38 procent) som har bott i Sverige under längre tid. Fördjupade analyser visar att ensamkommande pojkar i högre utsträckning föreningsidrottar jämfört med pojkar som anlände med någon eller några familjemedlemmar.[13] Däremot kunde inte några sådana signifikanta skillnader upptäckas bland flickorna. Könsskillnaderna inom föreningsidrotten verkar dock vara mest påtaglig när det gäller kombinationen kön och vilket land de nyanlända kommer ifrån. Störst är snedfördelningen i idrottsdeltagande bland nyanlända barn och ungdomar från Etiopien och Eritrea (9 procent av flickorna och 39 procent av pojkarna) och Somalia (11 procent av flickor och 30 procent av pojkarna). Även om dessa könsskillnader märks, så är de inte lika stora för nyanlända från Afghanistan (20 procent flickor och 33 procent pojkar) och Syrien (19 procent flickor och 34 procent pojkar).

Ålder

Vid en analys av åldersjämförelser framträder ett intressant mönster, där man kan se att andelen nyanlända barn och ungdomar idrottar i lika hög grad i åldrarna 13–21 år (20–24 procent; se tabell 3).[14]

Ensamkommande och nyanlända barn och ungdomar med uppehållstillstånd

Fortsatta analyser visar något överraskande att ensamkommande barn och ungdomar[15] samt nyanlända barn och ungdomar utan uppehållstillstånd[16] i signifikant utsträckning idrottar eller har idrottat i någon förening jämfört med de som kom med någon familjemedlem respektive de som har fått uppehållstillstånd (se tabell 3).

---

8 $\chi^2 = 1{,}29$; Ej signifikant.
9 $\chi^2 = 0{,}95$; Ej signifikant.
10 $\chi^2 = 4{,}08$; $p < 0{,}05$.
11 $\chi^2 = 34{,}01$; $p < 0{,}001$.
12 SCB (2019). Barns fritid och kulturella besök efter indikator, redovisningsgrupp och kön. År 2016–2017. (Idrottar i förening/klubb minst en dag i veckan). Stockholm: Statistiska centralbyrån.
13 $\chi^2 = 9{,}85$; $p < 0{,}01$.
14 I denna analys har vi valt att inte ta med åldersgruppen 10–12 år, då endast 19 deltagare tillhörde denna grupp. Det förelåg således en alltför stor risk för slumpmässig påverkan för att motivera ett inkluderande av denna grupp.
15 $\chi^2 = 18{,}35$; $p < 0{,}001$.
16 $\chi^2 = 14{,}58$; $p < 0{,}001$.

Hemländer och föreningsidrott i Sverige

De nyanlända barnen och ungdomarna är inte en homogen grupp av individer utan de kommer från olika länder med olika förutsättningar, kulturella traditioner och vanor. Av denna anledning är det av intresse att undersöka eventuella skillnader i idrottsdeltagande mellan olika länder/regioner.[17] Här visade det sig att andelen nyanlända barn och ungdomar från Afghanistan och Etiopien och Eritrea idrottar, eller har idrottat, i en förening i Sverige i högre utsträckning än motsvarande barn och ungdomar från Somalia, Syrien eller övriga mellanöstern (främst från Iran och Irak)[18] (se tabell 3).

Regelbundenhet

Ovan har vi pekat på hur stor andel av nyanlända barn och ungdomar som idrottar eller har idrottat i en förening, men för att få en uppfattning om med vilken regelbundenhet de deltar tillfrågades de 104 föreningsaktiva respondenterna om hur ofta de under de senaste tre månaderna idrottat i en idrottsförening. Av de 102 respondenter som svarade på denna fråga uppgav 7 procent (7 st.) att de idrottar i princip varje dag, 21 procent (21 st.) 4–5 gånger i veckan, 29 procent (30 st.) 3 gånger i veckan och 43 procent (44 st.) 1–2 gånger i veckan eller mer oregelbundet. Dessa resultat visar således att den övervägande delen av de idrottande nyanlända barnen och ungdomarna (57 procent) deltar i en eller flera idrottsföreningar tämligen frekvent (3 ggr i veckan eller mer).

Idrottsgrenar i Sverige

Enligt tidigare kartläggningar (Norberg, 2018) över vilka idrottsgrenar som flest barn och ungdomar (7–20 år)[19] håller på med i Sverige generellt sett, visar det sig att fotboll är den idrott som överlägset flest deltar i, följt av ridsport, innebandy, tennis, simning och gymnastik. För att få en uppfattning om vilka idrottsgrenar som lockar flest nyanlända barn och ungdomar fick respondenterna svara på en öppen fråga om vilka idrotter de är med i just nu. Bland de som svarade på denna fråga (n = 75) utmärkte sig fotbollen även här, där 65 procent svarade att de spelar fotboll i någon förening. Den näst mest utövade idrotten (16 procent) visade sig vara olika former av kampsport (främst karate, taekwondo och boxning). Näst efter denna idrottsform finner vi basket (7 procent) följt av löpning (3 procent), tennis (3 procent) och innebandy (3 procent). Andra idrotter som också nämndes (< 2 procent) var volleyboll, simning, cricket och handboll.

Idrott i hemlandet

För att få en uppfattning om tidigare erfarenheter av organiserad idrott i hemlandet och föreningsidrottande i Sverige, fick respondenterna först svara på frågan om de i sitt hemland idrottade i en organiserad verksamhet som hade en tränare och ledare. Av de som svarade på denna fråga (n = 422) uppgav 43 procent att de regelbundet[20] idrottade i organiserad form i sitt hemland. Det är således en stor andel barn och ungdomar (57 procent) som kommer till Sverige

17 För att möjliggöra statistiska analyser gjordes en grövre kategorisering, där länder/regioner med för få respondenter < 5 uteslöts ur analysen (dvs. övriga Asien, Europa, övriga Afrika och Amerika).
18 $\chi^2 = 18{,}57$; $p < 0{,}05$. Dessa skillnader kvarstår även när hänsyn har tagits till könstillhörighet.
19 Fotboll, ridsport, innebandy, tennis, simning, gymnastik, ishockey, handboll, basket och friidrott. Baserat på lokalt aktivitetsstöd, idrotter med flest aktiviteter år 2015 (Norberg, 2018).
20 1–2 ggr/vecka = 17 procent; 3 ggr/vecka = 14 procent; 4–5 ggr/vecka = 4 procent; 6 ggr/vecka eller mer = 6 procent.

utan tidigare erfarenheter av idrott i organiserad form. En av anledningarna till detta kan vara att de i vissa fall inte tycks ha haft tillgång till ledare i sitt hemland utan idrottandet verkar mestadels ha bedrivits spontant:

> Alltså jag har inte haft tränare innan, i Somalia. Vi hade ingen tränare.
>
> (G1SK4P[21], 16-åring från Somalia)

> I hemlandet liksom, man hämtar vilken person som helst liksom.
>
> (V4SK1P, 19-åring från Syrien)

> K2: I Syrien jag inte var med i fotboll, finns inte träning.
>
> M: Finns det inte det?
>
> K2: Nej. Du kan bara spela med dina vänner, fotboll.
>
> (M: Moderator, V5SK2P, 16-åring från Syrien)

Liksom i föreningsidrottandet i Sverige (Norberg, 2018) visar resultaten att det generellt sett finns tydliga könsskillnader i nyanlända barns och ungdomars hemländer, där endast en tredjedel (33 procent) av flickorna uppgav att de har idrottat i organiserad form i hemlandet, medan närmare hälften (49 procent) av pojkarna hade liknande erfarenhet.[22] I fokusgruppintervjuerna och i öppna svaren i enkäten berättar/skriver en del flickor om att det inte tycks vara accepterat att flickor idrottar i organiserad form på fritiden:

> I mitt hemland tjejer spelar inte idrott. De sitter bara hemma och gör hemma greja.
>
> (G1IF3F, 17-åring från Somalia)

> Idrott har jag gjort förut men inte så seriöst, bara hemma med familj och kompisar och så där. Att idrotta i en klubb var första gången i ett lag för mig i Sverige.
>
> (G1IF1F, 16-åring från Kongo)

När det gäller pojkarna däremot var det mer vanligt att de hade utövat idrott i hemlandet, vilket också påverkade deras vilja att idrotta och val av idrott i Sverige:

> För att jag har spelat fotboll i hela mitt liv, även i Somalia.
>
> (G1SK3P, 16-åring från Somalia)

---

21 ID för intervjuer: G = Göteborg (Västra Götaland) jämför K = Karlstad (Värmland), V = Växjö (Småland), Ö = Östersund (Jämtland); G1, G2 och så vidare = fokusgrupp nummer 1 och 2 i Göteborg jämför K1, K2 fokusgrupp nummer 1 och 2 i Karlstad; SK = skola jämför IF = idrottsförening; 4P = respondent nummer 4 (i en grupp) som är pojke jämför 3F = respondent nummer 3 (i en grupp) som är flicka.

22 $\chi^2 = 9{,}49$; $p < 0{,}01$. Analysen grundade sig på en jämförelse av idrottsdeltagande utifrån de som uppgav att de *aldrig* har deltagit i föreningsliknande verksamhet i sitt hemland = 0 och övriga som *regelbundet* (1–6 ggr eller mer/vecka) deltagit i sådan verksamhet = 1.

Vid en deskriptiv jämförelse mellan olika länder framgår att nyanlända barn och ungdomar från Mellanöstern verkar ha störst erfarenhet av föreningsliknande idrottsaktiviteter (54 procent), där också könsfördelningen föreföll vara mest jämlik (totalt 51 procent pojkar; 57 procent flickor).[23] Andelen med föreningserfarenhet i övriga länder var i fallande ordning: Somalia (totalt 42 procent; 61 procent pojkar; 24 procent flickor); Eritrea och Etiopien (totalt 41 procent; procent pojkar; 36 procent flickor); Afghanistan (totalt 38 procent; 41 procent pojkar; 20 procent flickor) och Syrien (totalt 31 procent; pojkar 38 procent; flickor 23 procent). Det tycks således som flickor, som kommer från länderna Somalia, Afghanistan och Syrien har minst erfarenhet av idrott att falla tillbaka på när de kommer till Sverige.

Idrottsgrenar i hemlandet

Vilka idrottsgrenar är det då som de flesta har erfarenhet av från sitt hemland? Svaren på den öppna frågan i enkäten, visade att överlägset flest (62 procent) av de svarande (n = 149) hade spelat fotboll i någon föreningsliknande verksamhet innan de anlände till Sverige. Liksom i Sverige var olika former av kampsport (13 procent) den näst mest utövade föreningsidrotten i hemlandet. Till skillnad mot nyanlända barns och ungdomars deltagande i Sverige var det dock en något större andel (6 procent) som hade spelat volleyboll i hemlandet, medan ungefär samma andel (5 procent) uppgav att de tidigare hade spelat basket. Utöver dessa idrotter deltog de även i löpning/friidrott (5 procent), simning (3 procent), badminton (3 procent) och tennis (2 procent) samt i en mindre grad i skytte, gymnastik och cricket (< 1 procent). Mönstret för vilka idrotter de höll på med i hemlandet stämmer således i stort överens med mönstret för de idrotter som de flesta nyanlända barnen och ungdomarna även håller på med i Sverige.

När vi tolkar ovanstående resultat bör vi dock vara medveten om svårigheterna att jämställa föreningsidrotten i Sverige med motsvarade idrott i hemlandet. Oavsett detta kan det vara av intresse att undersöka om det föreligger något samband med tidigare idrottsutövande i hemlandet och nuvarande föreningsidrottande i Sverige, då det enligt tidigare presenterade resonemang borde vara lättare att få tillgång till den idrottsliga arenan om man har utvecklat en grundförståelse för idrottens inneboende logik, men också utvecklat en grundläggande rörelsekompetens som gör det lättare att anpassa sig till de färdigheter som respektive idrott kräver.

Samband mellan idrott i hemlandet och idrott i Sverige

I resultaten framträder förvisso ett samband mellan tidigare idrottande i hemlandet och nuvarande föreningsidrottande, där de som har idrottat i hemlandet i högre utsträckning än förväntat föreningsidrottar i Sverige.[24] Dock är det endast hälften (49 procent) av de som idrottar i Sverige som uppger sig ha idrottat i en föreningsliknande verksamhet i hemlandet. Följaktligen, och som vi pekat på tidigare (motiv till föreningsidrott i Sverige) finns det ytterligare betydelsefulla faktorer som påverkar nyanlända barns och ungdomars beslut att börja idrotta eller ej.

23 Vid tolkningen av dessa resultat bör man dock vara ytterst försiktig, då endast ett fåtal respondenter ingick i respektive analysgrupp (kön uppdelat på land/region, 10–85 st.).
24 $\chi^2 = 16{,}19$; $p < 0{,}001$.

Motiv till föreningsidrott i Sverige

För att få en förståelse för och inblick i vad som får nyanlända barn och ungdomar att söka sig till föreningsidrotten i Sverige, fick de i samband med fokusgruppintervjuerna i uppgift att diskutera vad som fick dem att börja respektive fortsätta idrotta. Här visar det sig att motiven för att både börja och fortsätta idrotta i stort liknar de som svenska barn och ungdomar tidigare angett som huvudskäl (Thedin Jakobsson, 2015), där flera lyfter fram att det är roligt att idrotta, att man får kompisar och att det är utvecklande och bra för hälsan:

> Man lära sig nya vänner och umgås med. Särskilt om någon är ny i Sverige och sånt. Så det är ett bra sätt och komma igång och lära känna nya folk.
>
> (G3IF3P, 16-åring från Somalia)

> Och jag tycker det är bra också för människan och hälsan. Då kan man fokusera mycket i skolan för att om man har träning och nått sånt så. Det är mycket som blir lätt för människan om man idrottar.
>
> (G5SK3P, 16-åring från Somalia)

Denna bild stärktes även av enkätsvaren som visar att de föreningsaktiva nyanlända barnen och ungdomarna i hög grad[25] tycker att det är roligt (M = 4,16; Sd = 0,88), spännande (M = 4,02; Sd = 0,95), och hälsosamt (M = 4,26; Sd = 1,14), att idrotta i en förening.

Under fokusgruppintervjuerna framkom även att flera nyanlända barn och ungdomar sökte sig till idrotten för att träna på att prata och utveckla det svenska språket:

> Respondent A: Det blir lättare, för den enda kommunikationsgrejen är svenska. Så man kommer lära sig snabbare språket.
>
> Respondent B: Ja, uttalet blir bättre.
>
> (A: G1SK2P, B: G1SK4P, 16-åringar från Somalia)

> Jag är nöjd med det här… Alltså det är viktigt att lära sig språket och komma igång så fort som möjligt med skolan. Alltså tänka på framtiden mest, tänker jag. Tänker långsiktigt alltså, för Sverige är ett land som man kan bygga en bra framtid för man har mycket möjlighet, det tycker jag är väldigt bra. Använder man av den här möjligheten väl så kommer man faktiskt långt.
>
> (G5IF2P, 17-åring från Afghanistan)

Ovanstående citat visar på vilken betydelse idrottsmiljön kan ha för nyanlända barn och ungdomar så att de lättare kommer över språkbarriärer som kan underlätta inkluderingen i det svenska samhället, på såväl kort som lång sikt.

25 Respondenterna fick ta ställning till tre påståenden om hur roligt, spännande och hälsosamt de tycker det är att idrotta, med svarsalternativ utifrån skalan 1–5, där 1 = Mycket tråkigt/ohälsosamt och 5 = Mycket roligt/hälsosamt).

Integration

En förhoppning som regeringen har på föreningsidrotten är att den aktivt ska eftersträva integration (Prop. 1998/99:107). En indikation på om idrottsrörelsen bidrar till detta kan fås genom att undersöka om de nyanlända barn och ungdomar som idrottar eller har idrottat i en förening gör/har gjort detta i ett lag/en träningsgrupp med en blandning av aktiva från Sverige och andra länder eller om de enbart idrottar/har idrottat med aktiva där nästan alla kommer från samma land. Här visade det sig att de allra flesta idrottar (69 procent) eller har idrottat (71 procent) tillsammans med en blandning av aktiva från Sverige och andra länder. När de som för närvarande inte deltar i någon idrott tillfrågades om de helst skulle vilja träna och tävla i ett lag/en träningsgrupp som är blandat med aktiva från Sverige och andra länder, svarade de flesta (74 procent) att de helst vill idrotta i ett lag/en träningsgrupp med en uppblandning av nationaliteter och människor från olika kulturer. Dessa resultat tyder på att förutsättningarna, för att föreningsidrotten ska lyckas med sitt uppdrag att stötta integrationen av såväl nyanlända barn och ungdomar som vuxna människor från andra länder, är goda. Nedan visas exempel på hur sådana lyckade ”integrationsresor” kan se ut:

> Ah, det var alltså. Från början vi kände ingen alltså. Det var bara kompisar som spelade i det lag så vi följde med någon gång. Vi kollade sedan. Vi började efter en vecka, så då... För det var ett lag. Det var precis skapat alltså det laget, för våran ålder, och det var många nya killar som kom från andra länder också, så började vi där. Sedan i år, de ändrade laget till andra division, så nu jag spelar med svenska ungdomar.
>
> (K1SK2P, 16-åring från Afghanistan)

> Alltså det vet man själv, till exempel när jag började i fotboll jag kände ingen av dom alltså, ingen av dom, så jag började spela fotboll. Ah, mannen jag kunde inte svenska liksom. Det är klart man ska ha lite så här, men ja nu vi känner varandra och vi kallar oss bror och allt liksom idag. Vi är nöjda med varandra.

Vi fann även exempel på integrationsresor som inte var lika lyckade, där utanförskapet i den nya miljön yttrar sig i en ovilja att fortsätta idrotta:

> M: Men vad var det som gjorde att du inte fortsatte då när du flyttade?
>
> D1: Alltså när jag flyttade det var vinter. Man kan inte gå ut. Man känner inga kompisar här. Mmm… Jag känner sånt! Man jag menar… Jag var i (Förening) jag körde fotboll, men när jag flyttat… Nej, jag pallade inte mer och det finns ingen vänner som jag känner och köra med sån fotboll. Så fotboll, när man körde det… Jag tror att man kan inte köra det med nån man inte känner. Typ. Det är ett lag. Det är inte en person. Man måste fatta varandra för att spela.
>
> (M: Moderator, V2SK1P, 16-åring från Syrien)

Citatet ovan pekar även på svårigheter för nyanlända att upprätthålla vänskapen med andra personer de träffar, liksom att knyta nya vänskapsband i de fall när de kanske tvingas byta ort av skäl de inte själva rår över.

Första kontakten med föreningar

Det kan vara viktigt för idrottsrörelsen att känna till hur nyanlända barn och ungdomar fått kännedom om idrottsföreningarnas verksamhet. I en öppen fråga i enkäten tillfrågades de som idrottar på vilket sätt de kom i kontakt med idrottsföreningen de tränar i. Av de som besvarade frågan (n = 72) uppgav en stor andel (49 procent) att de själva har tagit kontakt med föreningarna, genom mejl eller telefon eller använt sig av sociala medier i uppsökandeprocessen. Lärare och annan personal på skolan (15 procent) samt kompisar (15 procent) verkar också ha haft en viktig roll för att de ska få en inledande kontakt med föreningarna. Familjens påverkan (8 procent) till aktivt idrottande i förening ska inte heller underskattas – föräldrar, mor/farföräldrar och syskon har hjälpt till med föreningskontakten. Värt att notera är att endast 5 procentprocent uppgav att det var föreningen som stod för första kontakten, men även att personal på boenden (5 procent) samt gode man (3 procent) inte tycks ha så stor betydelse för nyanlända barns och ungdomars första kontakt med föreningsidrotten. Ovanstående resultat ger en bild av att kontakterna mellan nyanlända barn/ungdomar och idrottsföreningar till stor del sköts av individerna själva och att idrottsrörelsen inte verkar arbeta aktivt med att söka upp nyanlända barn och ungdomar. Detta blir tydligt även i de citat som följer:

> Jag vill bara säga att det är svårt att få kontakt med föreningarna och det gör att många som var intresserade börja tappa hoppet. Jag vill att det inte blir så. Jag tycker att föreningarna ska göra lättare för dom som är nyanlända.
>
> (Pojke, 17 år, Somalia, Östersund, ID 374, enkätstudie, öppen fråga)

> Det är jättesvårt att kontakta lag. De bryr oss inte. Om de vill vinna några duktiga spelare då måste de svara oss.
>
> (Pojke, 18 år, Turkiet, Göteborg, ID 191, enkätstudie, öppen fråga)

Hinder och möjligheter för deltagande

En väl organiserad barn- och ungdomsidrott har visat sig ha samband med ungas hälsoutveckling i form av ökad livskvalitet, välmående och livsglädje (Wagnsson, 2017). Detta gör det angeläget att försöka få nyanlända barn och ungdomar att börja idrotta, men även i högre grad få dem att stanna kvar när de väl har hittat till föreningsidrotten. Ett viktigt led i detta arbete är att undersöka möjliga orsaker till vad som hindrar dem från att börja idrotta och/eller anledningar till varför de väljer att hoppa av.

Tidigare undersökningar med svenska barn och ungdomar (Carlman, Wagnsson, & Patriksson, 2013) har visat att brist på tid, där t.ex. för läxor/skolarbete tar tid, är kopplat till en större benägenhet att sluta föreningsidrotta. Andra viktiga orsaker till avbrott är att de inte upplevt sig vara tillräckligt bra i sin idrott, inte fått den stöttning de behövt hemifrån (t.ex. skjuts till/från träningen) eller upplever att föräldrarna inte bryr sig om de idrottar eller ej (Hertting & Karlefors, 2016; Wagnsson & Patriksson, 2004). Vidare har det i andra sammanhang (Hertting & Karlefors, 2016; Jonsson, Larsson, Berg, Korp, & Lindgren, 2017) framkommit

att ungdomar, speciellt flickor, från andra kulturer än den västerländska förväntas ta ett stort ansvar för hemarbetet, vilket begränsar möjligheterna att idrotta. Det har även visat sig att det kan vara svårt för barn och ungdomar med utländsk bakgrund att finna en plats inom idrotten om de har svårigheter att förstå språket eller göra sig språkligt förstådda (Hertting & Karlefors, 2016).

Med utgångspunkt i denna forskning fick respondenterna ta ställning till[26] i vilken grad de 1) vill satsa mer på skolan, 2) är duktiga i idrott, 3) får stöttning hemifrån för att idrotta, 4) upplever att föräldrarna vill att de idrottar i en förening, 5) har lång väg till den idrott de utövar/vill/skulle vilja utöva, 6) har svårt med det svenska språket 7) och om de behöver hjälpa till hemma. Utöver dessa faktorer ville vi även undersöka om 8) bristande kunskaper i hur man gör för att gå med i en idrottsförening (här definierat som processkunskaper) kunde vara kopplade till nyanlända barns och ungdomars deltagande eller avhopp från föreningsidrott. Därefter undersöktes skillnader i dessa faktorer utifrån idrottsdeltagande (de som är föreningsidrottare, de som har slutat föreningsidrotta och de som aldrig har idrottat i en förening i Sverige).

Tabell 4. Respondenternas upplevelse av faktorer som kan hindra eller möjliggöra idrottsdeltagande relaterat till idrottsbakgrund. Medelvärde.

	Föreningsidrottare		Slutat idrotta		Aldrig idrottat	
Hinder	**M**	**Sd**	**M**	**Sd**	**M**	**Sd**
1. Prioritering skola***	2,08	1,34	2,63	1,49	2,74	1,43
2. Avstånd till idrottsanläggningar	2,44	1,59	2,43	1,39	2,71	1,59
3. Bristande språkkunskaper	2,34	1,18	2,28	1,20	2,49	1,30
4. Hjälpa till hemma	3,47	1,50	2,95	1,58	3,40	1,54
5. Bristande processkunskap**	2.15	1.43	2.21	1.37	3.00	1.56
Möjligheter						
6. Idrottskompetens***	3,69	1,26	3,29	1,35	2,85	1,40
7. Stöttning hemifrån**	3,26	1,63	4,05	1,34	3,59	1,56
8. Föräldrainflytande***	4,34	1,19	4,04	1,32	3,71	1,35

**$p < 0,01$; ***$p < 0,001$

Resultaten som presenteras överskådligt i tabell 4 visar att föreningsaktiva skiljer sig främst gentemot grupperna av icke-föreningsaktiva (”Slutat idrotta” och ”Aldrig idrottat”) när det gäller följande: ”Prioritering skola”, ”Idrottskompetens”, ”Föräldrainflytande” samt ”Processkunskap”, där skillnaderna är statistiskt säkerställda.[27] När det gäller ”Stöttning hemifrån” är det framför allt de som slutat idrotta som skiljer ut sig i statistisk mening. Vidare kunde inga signifikanta skillnader märkas mellan de tre grupperna i avseende ”Avstånd till idrottsanläggningar”, ”Bristande språkkunskaper” samt ”Hjälpa till hemma”.

Prioritering skola

Precis som svenska barn och ungdomar (Carlman, Wagnsson & Patriksson, 2013) uppger gruppen av nyanlända barn och ungdomar, som slutat idrotta eller

26 Med svarsalternativen: Instämmer inte alls = 1, Instämmer mycket lite = 2, Instämmer delvis = 3, Instämmer till stor del = 4 och Instämmer helt = 5.
27 Baserat på variansanalyser (envägs-ANOVA) med efterföljande post-hoc-test (Scheffe’s).

som aldrig har idrottat, att de prioriterar skolarbetet framför idrottandet.[28] Detta blir speciellt tydligt inför och under gymnasietiden:

> Ah, eftersom jag går nian och måste komma in gymnasiet så det är mycket att göra. Speciellt när det är slutet av nian och terminen, då det är mycket att göra.
>
> (G5SK3P, 16-åring från Somalia)

> Nej alltså… Vi pluggar jättemycket. Vi har inte tid. Alltså vi kommer från skolan klockan fyra eller tre och så har vi inte tid med nånting alltså.
>
> (Ö2SK3F, 17-åring från Syrien)

Att sluta idrotta eller inte idrotta överhuvudtaget behöver med andra ord inte vara kopplat till negativa erfarenheter av tidigare idrottande och behöver inte heller få negativa konsekvenser för nyanlända barn och ungdomar, eftersom tiden då istället används för att exempelvis läsa läxor. I de öppna svaren och under intervjuerna uppgav även flera av dem att de var aktiva på sin fritid genom att träna på gym eller på andra sätt vara fysiskt aktiva (t.ex. genom att spela spontanfotboll med kompisar eller gå till badhuset för att simma). Förutom skolarbetet nämndes även att tid för att träffa sina släktingar, men även tid för att öva språket kan vara hinder till varför man väljer bort att idrotta i en förening:

> Alltså på helgerna lördag, söndag, vi går till våra släktningar. På lördagen mest och på söndagen oftast. Och jag studerar också, och på vanliga dagar studerar jag här på skolan. Jag slutar sent och jag har mycket… Jag måste studera mycket och så känner jag… och språket känner jag… Jag måste utveckla mitt språk, så därför jag har inte tid att vara i ett lag eller såna saker.
>
> (G8SK3F, 16-åring från Syrien)

En fördjupad analys visar att det är flickorna som i signifikant utsträckning satsar på skolarbetet jämfört med pojkarna.[29] Däremot verkar inte detta påverka flickornas idrottande så mycket som pojkarnas, då det visade sig att det är pojkarna[30] och inte flickorna[31] som är mer benägna att sluta idrotta, eller inte idrotta alls, för att satsa mer på skolan. Detta resultat är något överraskande då tidigare forskning visat att nyanlända flickor, i högre grad än pojkar, uppmuntras av sina föräldrar att ägna fritiden åt att studera (Qin-Hilliard, 2003), medan pojkarna i högre grad uppmuntras att idrotta.

Avstånd till idrottsanläggningar

Att inte idrotta på grund av att det är för långt till idrottsanläggningar, visar sig inte skilja sig nämnvärt åt mellan grupperna av idrottsdeltagande.[32] Därmed inte sagt att det inte kan vara ett problem som behöver lösas för vissa. I de fall

28 Skillnader mellan föreningsidrottare (FI) och de som aldrig föreningsidrottat (AFI) samt mellan de som slutat föreningsidrotta (SFI) och ej föreningsaktiva är statistiskt säkerställda. Tid för skolarbetet $F(2,399)=14,84; p < 0,001$.
29 $F(1,399) = 5,00; p < 0,05$.
30 $F(2,253) = 4,31; p < 0,05$.
31 $F(2,141) = 2,34$; Ej signifikant.
32 $F(2,401) = 1,64$; Ej signifikant.

där idrottsanläggningarna är nåbara (t.ex. genom kommunala transporter), så upplevs möjligen inte avståndet till den aktuella idrottsmiljön som ett större problem.

Ett annat problem som uppdagades i intervjuerna var att vissa nyanlända barn och ungdomar som var nyinflyttade i ett område inte visste var idrottsföreningarna höll till:

> Jag själv har samma sak. Jag brukar inte åka till nått fritidsgårdar eller fritidshallar eller sånt för att där i vårt nya område så jag känner inte till många eller vet ens vart sådana föreningar ligger.
>
> (G1SK1P, 16-åring från Somalia)

En fortsatt analys visar inte på några signifikanta skillnader, vare sig hos pojkar[33] eller flickor[34] i avseende vilken betydelse avståndet till idrottsanläggningar har för huruvida de idrottar eller ej.

Bristande språkkunskaper

Som vi pekat på tidigare är en viktig aspekt av att bli inkluderad i idrott att behärska språket, men av resultaten att döma verkar inte språket utgöra ett avgörande hinder för de nyanlända när det gäller att delta i föreningsidrott (se tabell 4).[35] För de som nyss har börjat idrotta kan problem med språket däremot upplevas som en tröskel att ta sig över, men när de väl har tagit sig över denna tröskel och lärt känna flera personer i föreningen eller träningsgruppen verkar problemen i stort upphöra:

> Det alltid tar tid när man kommer till ett helt nytt land. Man känner inga personer här och sen det språket som gäller här tills man lära sig varandra, vänner, nya vänner, då har man hittat sin väg.
>
> (G3IF1P, 16-åring från Syrien)

Fortsatta analyser visar inte på några signifikanta skillnader hos vare sig pojkar[36] eller flickor[37] vad gäller idrottsdeltagande och språkmässiga kunskaper.

Hjälpa till hemma

Ovan lyfte vi fram tidigare forskning (Hertting & Karlefors, 2016; Jonsson m.fl., 2017) som visat att en del barn och ungdomar med invandrarbakgrund inte verkar har samma möjligheter att idrotta på grund av att de behöver hjälpa till hemma (se tabell 4). Några sådana tendenser kan emellertid inte skönjas i denna studie där skillnaderna mellan grupper av idrottare, tidigare deltagare och de som aldrig deltagit endast är marginell. Något överraskande visar en fördjupad analys inte på några signifikanta skillnader för flickorna i avseende på

33 $F(2,255) = 1,70$; Ej signifikant.
34 $F(2,140) = 0,40$; Ej signifikant.
35 $F(2,402) = 1,07$; Ej signifikant.
36 $F(2,256) = 2,84$; Ej signifikant.
37 $F(2,142) = 0,47$; Ej signifikant.

idrottsdeltagande[38] medan en sådan skillnad kunde upptäckas hos pojkarna[39] Eftertestet, där de olika grupperna jämfördes med varandra, visade att det är pojkar som hade slutat idrotta som i högre grad hjälpte till hemma, medan det inte fanns några skillnader i jämförelse med gruppen som aldrig har idrottat. Med andra ord verkar hemarbetet generellt sett inte tvinga bort eller hindra nyanlända flickor från att idrotta – åtminstone inte här i Sverige, medan det kan vara en bidragande orsak till att pojkar slutar att föreningsidrotta.

Bristande processkunskap och föreningars ointresse

En betydelsefull anledning till att nyanlända barn och ungdomar aldrig har idrottat verkar vara att de inte har tillräckligt med kunskap (processkunskap) om hur de ska göra för att gå med i en idrottsförening (se tabell 4).[40] Något som också framträder i den avslutande öppna frågan, när de fritt fick tillägga något som de speciellt ville att vi skulle uppmärksamma:

> Jag vill börja och träna i volleyboll och gymnastik, fast jag vet inte hur ska jag hitta en förening.
>
> (Flicka, 17 år, Afghanistan, Göteborg, ID 51, enkätstudie, öppen fråga)

> Jag vet inte hur man går in i en idrott utanför skolans idrott.
>
> (Pojke, 18 år, Pakistan, Göteborg, ID 164, enkätstudie, öppen fråga)

Något som tydligt framträder i såväl fokusgruppintervjuerna som i de öppna svaren i enkäten är att även nyanlända barn och ungdomar upplevde att idrottsföreningarna är osynliga och inte verkar ta chansen att möta dem som uppenbarligen vill idrotta:

> D3: När vi kom från början, 2015. Det var vänta, liksom kunde inte prata svenska, det var lite så du väntade typ, fyra fem månader tills att komma in och sen börja i skolan, och fotboll... Jag har typ bara sovit i fyra månader. Sen lite fotboll, lite volleyboll och efter ett tag jag började i allt.
>
> (G2IF3P, 18-åring från Afghanistan)

En del föreningar verkar inte heller bry sig om eller ha tid att söka upp eller möta de nyanlända barn och ungdomar som själv hör av sig till föreningen via mail eller på andra sätt:

> Finns många lag för olika sporter men tyvärr svarar inte på vår mejl eller ringer. Till exempel jag och många mina vänner letar efter fotbollag och volleybollag men vi har inte lyckats till nu. Det är verkligen konstig.
>
> (Pojke, 18 år, Afghanistan, Göteborg, ID 186, enkätstudie, öppen fråga)

38 $F(2,139) = 0,86$; Ej signifikant.
39 $F(2,255) = 3,24$; $p < 0,05$.
40 $F(2,394) = 14,69$, $p < 0,001$. Post-hoc test: FI>AFI, $p < 0,001$; FI>SFI, $p < 0,001$; SFI>AFI, $p < 0,001$.
En fördjupad analys visade att detta mönster visade sig gälla för både flickorna ($F_{2,140} = 3,18$, $p < 0,05$) och pojkarna ($F_{2,252} = 8,20$, $p < 0,001$).

Om vi då betänker att det är en stor andel (53 procent) som vill börja idrotta, så sätter detta fingret på vikten av att föreningarna i högre grad söker upp och på ett bättre sätt möter de nyanlända barn och ungdomar som vill idrotta i en förening.

Idrottskompetens

Ett annat hinder som framträder, och som tidigare studier pekat på (Hertting & Karlefors, 2016), är hur bristande idrottskompetens förefaller hindra nyanlända barn och ungdomar från att börja föreningsidrotta, men också något som i hög grad får dem att sluta idrotta (se tabell 4).[41] Detta resultat lyfter fram det som flera motivationsforskare tidigare poängterat (Harter, 2012; Nicholls, 1989; Ryan & Deci, 2017); de aktiviteter som man inte är så duktig på vill man helst inte utföra. På motsvarande sätt vill man också gärna fortsätta med de aktiviteter som man är bra på:

> M: Finns det någon idrott som ni inte gillar?
>
> Flera samtidigt: Mmm/Jaaa!
>
> D4: Skidor! Jag kan inte! Det är jättesvårt. Men jag kan med skridskor, jag gillar skridskor.
>
> (M: Moderator; A: Ö1SK4F, 18-åring från Afghanistan)

En annan dimension som är kopplat till kompetens som också kan påverka nyanlända barns och ungdomars vilja att idrotta är hur väl man blir accepterad av andra i laget/träningsgruppen. Tidigare undersökningar har visat att idrottslig kompetens ger hög status i en grupp och därmed större chans att bli accepterad om man kommer som ny till ett lag (Eliasson, 2009). Att vara duktig i idrott kan således vara en inträdesbiljett till såväl ett lag eller träningsgrupp som samhället i stort. I några av fokusgruppintervjuerna lyftes svårigheter med att få fullt tillträde till laget om man inte är tillräckligt bra från början:

> Man också kan prata med dom. Det finns inte alla som pratar eller säger någonting. Det finns till exempel några... Dom vill inte spela med dig eller passa dig sådana här grejer, så tränaren måste säga till dom att vi alla spelar i ett lag. Ett lag som är en grupp... Det är samarbete. Fotboll är inte bara för en person det är samarbete.
>
> (G2IF3P, 18-åring från Syrien)

> När man är ny i Sverige och i ett lag, dom andra litar inte på dig, eller är ganska… Dom samarbetar inte med dig, tills dom litar på dig, så det blir lite jobbigt, inte bra så…
>
> (G3IF1P, 17-åring från Syrien)

En fördjupad analys visar att upplevelsen av hur duktig man är i sin idrott har liknande betydelse för både flickor[42] och pojkar[43] i avseende om man vill idrotta eller ej.

41 $F(2,406) = 13,81$; $p < 0,001$. Post-hoc test: FI>AFI, $p < 0,001$; SFI>AFI, $p < 0,05$.
42 $F(2,140) = 4.43$; $p < 0,05$.
43 $F(2,262) = 6.54$; $p < 0,01$.

Stöttning hemifrån och föräldrainflytande

När det gäller stöttning hemifrån kan vi av resultaten se att denna faktor inte verkar ha så stor betydelse för om de idrottar eller ej. Tvärtemot vad man kan förvänta sig så är det de som har slutat idrotta som upplever sig ha starkast stöttning hemifrån (se tabell 4).[44] I kontrast till detta kan vi utifrån resultaten i samma tabell se att föräldrarnas positiva inställning kan vara en viktig faktor för om nyanlända barn och ungdomar idrottar eller ej, där vi ser att barn som idrottar i högre grad än de som slutat respektive aldrig har idrottat, har föräldrar som tycker det är bra att de idrottar i en idrottsförening.[45] Nedan ser vi ett exempel på hur en av föräldrarna, i det här fallet mamman, på ett engagerat sätt intresserar sig för sin sons fotboll:

> A: Jag bor tillsammans med min mamma. Hon är ganska nyfiken på fotboll. Hon kan inte fotboll, men hon gillar min fotboll. Mitt eget hon brukar fråga hur gick matchen? Hur blev träningen? Min lillasyster spelar ju basket också, men min storebror gillar inte sport så mycket. Han är en sån kille som umgås med vänner och så bara.
>
> M: Ja, men din mamma är nyfiken på er fotboll i alla fall?
>
> A: Ja, hon brukar följa min karriär och så, och fråga hur det går i fotbollen och så där.
>
> (M: Moderator; A: G1SK2P, 16-åring från Somalia)

Vid en könsjämförelse visar det sig att pojkarna[46], men inte flickorna[47], är mer benägna att sluta idrotta om de inte får stöttning hemifrån. Däremot, och i linje med tidigare forskning (Qin-Hilliard, 2003) så har föräldrarnas inflytande en signifikant betydelse för om pojkarna[48] idrottar eller ej, medan inga sådana mönster kan skönjas hos flickorna.[49]

Ambitionsnivå

I samband med fokusgruppintervjuerna uppstod diskussioner kring idrott och tävling, där flera nyanlända barn och ungdomar lyfte fram sin vana och vilja att tävla på högsta möjliga nivå. Exempelvis såg de hinder att delta i idrottsmiljöer där ambitionerna var alldeles för låga i förhållande till den egna upplevda kompetensen:

> Taekwondon, alltså det var fett roligt för mig, jag tränade mycket i Iran alltså jag har haft många medaljer...Sedan när jag kom till Sverige jag skulle fortsätta men...Det gick inte. Det var inte samma som i Iran. Vi tränade väldigt hårt i Iran. Vi hade många tävlingar varje månad, men i Sverige vi tränade inte så mycket...Inte så hårt som i Iran. Dom [i Sverige] brukar spela eller leka. Alltså, det finns bara någon tävling i år, kanske två eller tre, därför jag tänkte att jag slutade.
>
> (K2SK4P, 19-åring från Afghanistan)

44 $F(2,394) = 5.74$; $p < 0,01$. Post-hoc test: FI<SFI, $p < 0,01$.
45 $F(2,403) = 8.32$; $p < 0,001$. Post-hoc test: FI<AFI, $p < 0,001$.
46 $F(2,252) = 5,86$; $p < 0,01$.
47 $F(2,141) = 1,95$; Ej signifikant.
48 $F(2,260) = 6.14$; $p < 0,01$.
49 $F(2,142) = 1.55$; Ej signifikant

> Jag skulle vilja ha ett lag med en tränare och det finns en annan utmaning och jag uppskattar om jag kan få det.
>
> (Flicka, 14 år, Somalia, Göteborg, ID 214, enkätstudie, öppen fråga)

Ledarens sociala kompetens

Ledarens betydelse för ungas idrottande kan inte nog understrykas – duktiga och uppskattade ledare visar sig ha stor inverkan på ungas glädje och vilja att idrotta (Smith & Smoll, 2012) och huruvida de kommer att trivas i laget eller ej (Wagnsson, 2017). Vikten av att ha ledare som bryr sig om alla i gruppen oavsett bakgrund är också något som framträder i fokusgruppintervjuerna:

> Och nu jag har spelat mer än ett år. Jag trivs och har jättemånga kompisar där. Och jag är inga alls problem eller någonting, men jag har varit med om... Därför jag säger, där alla inte kan snacka svenska, alla kan inte förstå allt, så det är klubben som måste göra någonting. Jag måste vara som han för att känna mig välkommen och ingen mobba mig, så man måste prata svenska eller vara social eller mer grejer än så här. Det du kan inte göra någonting åt. Nu du kan, men då måste klubben eller tränaren, göra någonting att det blir bättre. Att alla känner sig att alla är lika värda, på samma sätt.
>
> (G2IF2P, 17-åring från Afghanistan)

Det som även lyfts fram i intervjuerna är hur viktig ledarens sociala funktion är. De ska finnas till och klara av att följa nyanlända barn och ungdomar i deras utveckling inom idrotten och samtidigt utgöra ett stöd som vuxen förebild:

> D2: Ja, min nuvarande tränare är grymma alltså, dom är tålmodiga och försöker hålla balans mellan att vara seriös och...Det finns ju sådana tränare som trycker ner barn, men jag tycker att dom inspirerar oss ganska mycket och dom försöker hålla allt i balans. Min nuvarande tränare pratar jag om.
>
> (G1SK1P, 16-åring från Somalia)

> But we have trainers, Swedish trainers, which is good. They try to speak Swedish so it helps me, yeah.
>
> (G1IF1F, 16-åring från Kongo)

Utdragen ur intervjuerna visar hur ledarna kan göra skillnad för att nyanlända barn och ungdomar ska känna sig välkomna och inkluderade i föreningsidrotten. Att vara ledare för grupper som innefattar nyanlända barn och ungdomar ställer således krav på det sociala ledarskapet. Något som kanske är än viktigare att mötas av för nyanlända som ännu inte har hunnit odla så många vuxenkontakter.

Sammanfattning av resultaten

- En fjärdedel (25 procent) av respondenterna deltar i föreningsidrott, vilket är ungefär hälften av andelen ungdomar med svensk bakgrund som idrottar i en eller flera föreningar. Nästan en femtedel (19 procent) har slutat föreningsidrotta. Följaktligen har majoriteten (56 procent) aldrig idrottat i en förening i Sverige.
- Av de som för närvarande inte föreningsidrottar uppger drygt hälften (53 procent) att de skulle vilja idrotta i en förening. Det verkar med andra ord finnas en outnyttjad potential för idrottsföreningar när det gäller att rekrytera nyanlända barn och ungdomar till idrotten.
- Nyanlända pojkar deltar i föreningsidrott i dubbelt så hög utsträckning (30 procent) som nyanlända flickor (14 procent). Nyanlända barn och ungdomar från Afghanistan, Syrien, Etiopien och Eritrea idrottar i högre utsträckning i en förening i Sverige än motsvarande barn och ungdomar från Somalia och övriga mellanöstern. Ensamkommande barn och ungdomar och de som inte har uppehållstillstånd idrottar i högre utsträckning jämfört med andra nyanlända ungdomar som i stället flytt tillsammans med sina familjer, och de som har uppehållstillstånd. Fotboll (65 procent), kampsport (16 procent) och basket (7 procent) är de mest utövade idrotterna.
- 43 procent utövade någon form av organiserad idrott i hemlandet (49 procent av pojkarna; 33 procent av flickorna). Främst var de aktiva inom fotboll, kampsport och volleyboll. Endast hälften av de som har idrottat i hemlandet deltar i föreningsidrott i Sverige.
- De främsta motiven att föreningsidrotta i Sverige är relaterat till att ha roligt, få kompisar, bra för hälsan och att det utvecklar det svenska språket.
- Närmare hälften av nyanlända barn och ungdomar (49 procent) har själva sökt upp och tagit kontakt med idrottsföreningarna och frågat om de har fått börja idrotta. Endast 5 procent uppger att de har blivit kontaktade av ledare/föreningar i syfte att locka dem till idrotten.
- En stor andel (69 procent) av nyanlända barn och ungdomar uppger att de tränar eller tävlar i träningsgrupper/lag som är blandat med aktiva från Sverige och andra länder.
- Nyanlända barn och ungdomar som inte idrottar prioriterar skolan i högre utsträckning, upplever sig vara allmänt sämre i idrott, har föräldrar som inte uppmuntrar deras barns idrottande, och har bristande kunskaper om hur de ska göra för att börja i en förening, jämfört med de som idrottar i en förening.
- En av de faktorer som stack ut mest var nyanlända barns och ungdomars upplevelser av idrottsföreningarnas frånvaro/ointresse av att kontakta och försöka värva de nyanlända barn och ungdomar som har en uttalad vilja att börja idrotta i en förening. Andra delar som uppfattades viktiga för nyanlända barns och ungdomars idrottande var att idrottsledaren bör ha en social kompetens och stötta varje individ i ett lag/en träningsgrupp, oavsett vilken kompetens eller tidigare bakgrund individen har.

Diskussion och slutsatser

Denna studie har undersökt nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten. De specifika frågeställningarna kopplades till a) deltagandemönster i föreningsidrott, b) erfarenheter av idrott från ursprungslandet, c) motiv till idrott, d) kontakt med idrottsföreningar, och e) hinder och möjligheter till deltagande i föreningsidrott. Undersökningen är oss veterligen den första av större svenska studier inom området som baserar resultaten på en kombination av enkätdata och kvalitativa intervjudata. På så sätt har vi möjlighet att ge en såväl övergripande som fördjupad bild av nyanländas syn på idrott. Dessutom vänder sig studien direkt till barnen och ungdomarna själva.

Vad gäller resultaten kopplade till den första frågeställningen kunde vi, vid en jämförelse med barn och ungdomar med svensk bakgrund som idrottar, för det första se att det är förhållandevis få (25 procent) nyanlända som idrottar i en idrottsförening, och för det andra att det främst är nyanlända flickor från östra delarna av Afrika (Etiopien, Eritrea och Somalia) som inte finner sin plats i denna verksamhet. Dessa resultat följer således liknande mönster som åtskilliga andra studier tidigare har visat, när fokus riktats mot barn och ungdomar med utländsk bakgrund i allmänhet (Blomdahl m.fl., 2017; Lundvall, 2007; Lundvall & Safizadeh, 2011; Riksidrottsförbundet, 2010; Wagnsson, 2009).

Vad är det som föranleder att nyanlända barn och ungdomar i allmänhet inte är lika aktiva inom idrotten som andra jämnåriga som vuxit upp i Sverige? Med utgångspunkt i Bronfenbrenners (2005) modell (se figur 1) kan man få en förståelse för hur de sociala och kulturella normer, värderingar och regelverk kan möjliggöra, men också begränsa, deltagandet i föreningsidrott. Nyanlända ungdomar med ursprung i Mellanöstern och i vissa afrikanska stater har det gemensamt att de kommer från länder där den moderna internationella idrotten fick fäste ganska sent och där den skandinaviska modellen, med stora inslag av ideellt organiserad föreningsidrott som ett centralt nav, i mycket liten utsträckning existerar. På central nivå finns det i dessa länder normalt en olympisk kommitté och nationella idrottsorganisationer för de största och mest populära idrotterna, där det också brukar finnas föreningar med huvudsakligen inriktning mot elitidrott, men mera sällan breddfokuserad barn- och ungdomsidrott (Grasso, Mallon & Heijmans, 2015). Man kan alltså förvänta sig att endast en mindre grupp av de nyanlända ungdomarna har erfarenheter av organiserad idrott i sina hemländer av ett slag som liknar det föreningsliv som finns i Sverige. Flera av dessa länder har även varit hårt drabbade av mångåriga inbördeskrig som i hög grad har gjort det svårt att bedriva organiserad idrottsverksamhet.

De begränsade erfarenheterna av organiserad idrott i hemlandet avspeglar sig troligtvis i denna studies resultat, där det visar sig att de som inte idrottade i hemlandet heller inte är lika benägna att föreningsidrotta i Sverige. Även föräldrarnas bristande kunskaper om hur frivilligt organiserade verksamheter är uppbyggda och fungerar, visar sig vara kopplade till barnens deltagande i olika verksamheter (Simpkins, Vest & Price, 2011). Detta sätter fingret på betydelsen

av att höja föräldrarnas kunskapsnivå om idrottsföreningarnas verksamhet och arbetssätt för att de på sikt ska kunna stötta sina barns deltagande. Andra skäl som lyfts fram till varför barn och ungdomar med utländsk bakgrund inte deltar i idrott handlar om att man inom vissa kulturer har starka band till familjen, där man i högre grad förväntas prioritera och delta i aktiviteter tillsammans med familjen framför andra fritidsaktiviteter, såsom att idrotta (Simpkins, Vest & Price, 2011), vilket också visas i denna studie.

När det gäller flickornas begränsade deltagande i föreningsidrotten, vittnar flickorna i vår studie, liksom tidigare undersökningar påvisat (Hertting & Karlefors, 2016; Huitfeldt, 2015), att de inte förväntades delta i idrott i hemlandet då det inte är förenligt med de könsstereotypa normer och värderingar som är rådande inom flera icke-västerländska kulturer. Genom tidigare studier (Coakley, 2016; Hertting & Karlefors, 2016; Springer, Lewis, Kelder, Fernandez, Barroso & Hoelscher, 2010) har det vidare framkommit att framför allt flickor från icke-västerländska kulturer i högre utsträckning behöver hjälpa till med hushållsarbete och ta hand om yngre syskon och därför inte har samma möjlighet som pojkarna att välja vad de vill göra på sin fritid. För att knyta an till Bronfenbrenners (2005) teoretiska ramverk (se figur 1) verkar det således vara faktorer i makromiljön (kulturella normer och värderingar) som skapar ett begränsat handlingsutrymme för nyanlända flickor som kommer till uttryck i olika mikromiljöer, däribland skola, familj och i det här fallet: idrott (mesonivån).

Mot denna bakgrund är det intressant att lyfta resultat från vår studie som visar att nyanlända flickor hjälper till i ungefär lika hög grad hemma, oavsett om de deltar i idrott eller ej, och att hjälpa till hemma trots allt inte verkar vara en begränsande faktor för om nyanlända flickor deltar i organiserad idrott i Sverige eller ej. Inte heller föräldrarnas högre förväntningar på flickorna att prioritera skolarbetet tycks vara en faktor som kan förklara varför flera väljer att inte idrotta. Inom denna grupp är det alltså fler som klarar av att prioritera skolan samtidigt som de fortsätter att föreningsidrotta. Resultaten tyder snarare på att det är de nyanlända pojkarna som har problem med att kombinera idrott, studier och att hjälpa till i hemmet. När det gäller föräldrarnas inflytande kan vi i våra resultat däremot se att flickorna till skillnad från pojkarna inte verkar ha samma förväntningar på sig att idrotta (se även Lundvall & Safizadeh, 2011), vilket verkar avspegla sig i en lägre andel flickor som deltar i föreningsidrotten (se Fredricks & Eccles, 2004).

Ett annat intressant resultat som framträder är att ensamkommande och nyanlända utan uppehållstillstånd i större utsträckning idrottar i föreningsregi jämfört med svenska barn och ungdomar. En möjlig förklaring till dessa skillnader kan vara att ensamkommande barn och ungdomar utan uppehållstillstånd i högre grad vill få ett avbrott från den ibland tuffa tillvaro som det kan innebära att vara nyanländ och ensamkommande, väntandes på att deras ärende ska behandlas. Ett annat skäl kan vara att dessa ungdomar inte behöver förhålla sig till tidigare kulturella normer och värderingar i lika hög grad som andra nyanlända ungdomar som i stället flytt tillsammans med sina familjer. I stället kan de ensamkommande barnen och ungdomarna troligtvis känna sig mer fria att möta och anpassa sig till de normer och värderingar som är rådande i det ”nya” samhället, där ett deltagande i föreningsidrott ses som en naturlig del av barns och ungdomars uppväxt (Hvenmark, 2012a; Norberg, 2012).

Ytterligare något som tydligt framkommer i resultaten är att en stor andel (53 procent) av de nyanlända som inte deltog i föreningsidrott ändå hade en önskan om att få börja idrotta. Med andra ord verkar det finnas en potentiell grupp av framtida föreningsmedlemmar som idrottsrörelsen inte bör missa. Av resultaten att döma är det precis det som verkar ha skett, då det visar sig att det är de nyanlända själva som till stor del får ta den första kontakten med föreningarna, och där endast 5 procent uppgav att de blivit kontaktade av någon idrottsförening. Några av de intervjuade uttryckte till och med en stark frustration över bristen på engagemang från föreningar i närområdet. Det verkar som det är svårt för nyanlända att förstå hur den svenska idrottskulturen fungerar och veta hur man gör för att gå med i en idrottsförening. Här finns det således ett område för idrottsrörelsen att ytterligare stärka sina insatser och arbeta mer aktivt för att utveckla lokala strategier för hur man rekryterar nyanlända barn och ungdomar. Enligt Riksidrottsförbundet (2016, s. 13) är en tydlig erfarenhet från mottagande och integrering av nyanlända ”att det inte finns någon viss modell som kan appliceras överallt utan upplägget måste anpassas till lokala förhållanden”.

Fyrtiotre procent av de nyanlända barnen och ungdomarna har någon form av erfarenhet av organiserad idrott från ursprungslandet, vilket talar för att de har en önskan om att fortsätta med verksamheten även i Sverige. Något som speciellt framträder i denna grupp, när det gäller varför de vill idrotta, är att de ser möjligheter att få träna det svenska språket samt en möjlighet att få nya svenska kompisar. Vidare analyser visar att de flesta idrottar eller har idrottat tillsammans med aktiva med en blandning av aktiva från Sverige och andra länder. Detta stärker dels bilden av att nyanlända *vill* inkluderas i den svenska idrottsrörelsen med målet att bli integrerad i samhället. Dels visar detta på att integrationsarbetet, i de fall där de nyanlända väl hittar in till idrotten, i stort fungerar bra. För att underlätta nyanländas integrering i samhället är det därför av största vikt att föreningarna möter upp de nyanlända där de befinner sig och inte väntar på att de ska komma till föreningarna, då det är i detta möte som det första steget i en framgångsrik och hållbar integreringsresa kan börja. Detta ligger också i linje med en ”Inkluderande idrott för alla” som ingår i en av fem prioriterade utvecklingsresor i idrottsrörelsens strategidokument 2025 (Riksidrottsförbundet, 2017). I detta sammanhang är det viktigt att betona att reell inkludering handlar om en ömsesidig process (Bronfenbrenner, 2005), där nyanlända påverkas av, men också påverkar svensk föreningsidrott som därmed även ges möjlighet att utvecklas och förnyas (Hertting & Karlefors, 2017).

Vidare när det gäller inkluderingsarbetet är en önskan att det inom ett rimligt avstånd finns ett levande föreningsliv (Riksidrottsförbundet, 2009), så att de nyanlända själva lättare kan ta sig till idrottsanläggningar där verksamhet som efterfrågas bedrivs. Av resultaten att döma verkar avstånden till idrottsanläggningar ändå inte vara en avgörande faktor, så länge ungdomarna vet var föreningarna håller till och hur de tar sig dit.

Med utgångspunkt i andra resultat kopplat till vilka hinder och möjligheter som nyanlända kan möta i samband med att börja och fortsätt idrotta i en förening, framgår att nyanlända som inte idrottar i högre grad tycks prioritera skolarbetet. Denna prioritering har även noterats i tidigare forskning som studerat orsaker till avbrott hos såväl barn och ungdomar som vuxit upp i Sverige (Carlman, Wagnsson, Patriksson, 2013), som unga med invandrarbakgrund (Riksidrottsförbundet, 2010). En sådan prioritering får ändå ses som viktig och då kanske

speciellt för nyanlända barn och ungdomar som ännu kanske inte har hunnit etablera ett så stort socialt nätverk. Dessutom är skolan en central miljö för språkinlärning. För att möta utmaningen med att kunna kombinera skola och idrott bör föreningar och idrottsleare försöka skapa en tillåtande miljö, där det i perioder är accepterat att prioritera skolarbete före idrott.

Vad gäller nyanländas syn på idrottsledare visar det sig att flera av de intervjuade verkligen uppskattar sina ledare. Inte bara för deras sätt att leda den idrottsliga verksamheten utan kanske framför allt för deras sociala funktion både inom idrotten och som stöd i frågor som rör deras situation i det vardagliga livet. Flera forskare har pekat på idrottens potential att verka som en positiv faktor för ungas psykosociala utveckling, men att denna utveckling till stor del är avhängig hur ledarna möter de aktiva i idrottsmiljön (Coalter, 2013; Wagnsson, 2017). När barn och unga deltar i en miljö där ledarna uppmuntrar dem oavsett hur duktiga de är, där det är tillåtet att misslyckas och där lärande och ansträngning är i fokus, gynnas utvecklingen och glädjen att idrotta. Det är i sådan miljö som barn i högre grad upplever sig vara duktiga/kompetenta jämfört med en miljö där ledare favoriserar de bästa i gruppen, bestraffar misstag och sätter resultat framför ansträngning och prestationer (Harwood, Keegan, Smith & Raine, 2015).

Liksom i tidigare studier med nyanlända (Carlman & Vikström, 2018; Hertting & Karlefors, 2016) framgår det i våra resultat att idrottslig kompetens verkar vara en nyckelfaktor till varför nyanlända barn och ungdomar inte börjar eller varför de slutar i föreningsidrotten. Vidare kan kompetensfaktorn verka i olika riktningar. I de fall då idrottsledaren upplever att de nyanlända inte är tillräckligt bra i den aktuella idrotten, bereds de inte lika lätt en plats i laget eller träningsgruppen. Däremot om den aktive har hög idrottskompetens tycks vägen vara mer öppen för en fortsättning i laget/träningsgruppen. I vår studie ser vi också exempel på hur en extremt hög kompetens (landslagsnivå i ursprungslandet) faktiskt kunde utgöra ett hinder för fortsatt deltagande, där ledarens och gruppens kompetens inte ansågs vara tillräckligt hög för att kunna utmana och motivera den aktive att fortsätta idrotta i Sverige.

En annan viktig förutsättning för att nyanlända vill börja och fortsätta idrotta är vilken inställning föräldrar har till barnens idrottande. Här visar våra resultat att barn, vars föräldrar tycker det är bra att de idrottar, i högre grad gör det jämfört med de nyanlända som inte har föräldrar som är lika positivt inställda. Bronfenbrenner (1979, 2005) diskuterar vikten av att ha personer i sin närmaste omgivning som stöttar individen (t.ex. föräldrar/familjen/vårdnadshavare/gode man), men även att andra betydelsefulla personer (t.ex. kompisar, idrottslärare, idrottsledare) i övriga närliggande miljöer (skolan, fritidsgård, förening) är samstämmiga i sitt stöd och sin inställning till huruvida de bör delta i en verksamhet eller ej.

För att summera de viktigaste fynden framgår att endast en fjärdedel av de nyanlända idrottar i en förening, att jämföras med cirka hälften av barn och ungdomar som växt upp i Sverige. Dock visar det sig att drygt hälften av de som inte idrottar faktiskt vill börja i en idrottsförening. Problemet är att de dels inte verkar veta hur de ska komma i kontakt med föreningarna, dels att de inte blir kontaktade av representanter från idrottsrörelsen. Följaktligen finns det en potential att rekrytera fler nyanlända till idrotten, vilket ligger i linje med Riksidrottsförbundets eget strategidokument ”Strategi 2025”. Om man lyckas

med att möta upp och attrahera fler nyanlända, som kan ta del av inkluderingsprocessen inom idrotten, ser vi i våra resultat att de får möjlighet att lära sig språket lättare och får nya svenska kompisar, vilket även kan lägga en god grund för en lyckosam integration i samhället.

Studiens begränsningar och framtida forskning

Denna studie är den första i sitt slag som undersökt nyanländas syn på föreningsidrotten i Sverige med hjälp av både kvantitativa (enkäter) och kvalitativa (fokusgruppsintervjuer) datainsamlingsmetoder. På så sätt kan såväl generella mönster som mer specifika upplevelser och uppfattningar hos nyanlända barn och ungdomar belysas. Det som begränsar studien är att respondenterna i vissa avseenden haft svårt att avgöra vad som avses med organiserad föreningsidrott, då flera av dem inte har varit i kontakt med liknande verksamhet tidigare. Vidare är nyanlända som grupp långt ifrån homogen, där flera kulturer finns representerade med specifika normer och värderingar, vilket gör det svårt att sammanfoga respondenterna till en och samma grupp. Även om vi har försökt dela upp undersökningsgruppen i olika regioner och länder, som sedan använts som analytisk grund, kan vi inte här med säkerhet uttala oss om vad som kulturellt skiljer dem åt. Ytterligare en begränsning är att det finns en viss underrepresentation av respondenter i åldersgruppen 10–15 år, vilket delvis försvårar möjligheterna att generalisera resultaten till denna åldersgrupp.

När det gäller framtida forskning finns det ett flertal olika vägar att gå för att generera ytterligare kunskap om nyanlända barns och ungdomars relationer till föreningsidrotten i Sverige. En viktig aspekt är att det saknas longitudinella studier inom området både i Sverige och internationellt. För att få kunskap om vad som händer på lite längre sikt med de nyanländas engagemang i idrotten, behöver det genomföras undersökningar där man följer en större grupp barn och ungdomar över tid och studerar deras fortsatta kontakter (eller icke-kontakter) med föreningsidrotten och deras upplevelser av detta. Den typen av studier bör omfatta forskningsprojekt som kan följa unga nyanlända i minst ett par år, men gärna över längre tidsperioder. Problemet med den typen av studier är att de är dyrare att genomföra och att bortfallet tenderar att öka ju längre man följer undersökningsgruppen, men en fördel med en sådan design, är möjligheten att kunna dra säkrare kausala slutsatser. Detta bör definitivt överväga nackdelarna.

Annan typ av forskning som behöver genomföras handlar om att inkludera de nyanländas föräldrar och/eller andra närstående för att få kunskap om deras syn på föreningsidrottens roll för unga nyanlända i Sverige. Dessutom är det angeläget att mer ingående studera hur tränare och ledare inom föreningsidrotten upplever vilka möjligheter de har att ta sig an nyanlända.

Förslag på förändringsarbete

Utifrån resultaten i denna studie ser vi flera möjligheter att i praktiken kunna främja nyanländas deltagande i föreningsidrotten. Med utgångspunkt i Bronfenbrenners (1979, 2005) bioekologiska modell påverkas individen av miljömässiga faktorer på olika nivåer i samhället. Nedan ges några förslag på hur man

praktiskt och strategiskt, i den mån det är möjligt, kan arbeta med inkluderingsfrågor utifrån dessa nivåer:

- **Mikronivå/Individnivå**
  - Idrottsföreningar uppmuntras att skapa tillfällen att mötas för att lära känna olika ursprungskulturer. I samband med sådana evenemang kan exempelvis nyanlända idrottare bjudas in till föreningarna för att berätta om sitt hemlands (idrotts-) kultur.
  - Rekrytera eller om möjligt utse inkluderingsansvarig i respektive förening som ansvarar för och samordnar kontakter med nyanlända.
- **Mesonivå/Gruppnivå**
  - Nyanlända barn och ungdomar och deras familjer och närstående behöver få stöd i att utveckla kunskaper om hur man tar kontakt och går med i en idrottsförening (s.k. processkunskaper). Idrottskonsulenter, skolpersonal och/eller föreningsrepresentanter bör uppmuntras att besöka skolor med ett betydande antal nyanlända barn och ungdomar samt ordna informationsmöten med föräldrar till nyanlända barn och ungdomar. Informationsträffar kan även förläggas på hem för vård eller boende (HVB-hem) eller andra centrala samlingslokaler.
  - Spridning av information kan även ske via idrottsföreningars hemsidor och andra sociala medier. Här kan det vara en fördel att översätta viktig information till flera olika språk.
  - Skapa breddlag, där alla oavsett kompetensnivå får vara en del av laget eller träningsgruppen.
- **Exonivå/Organisationsnivå**
  - Föreningar kan med fördel samarbeta med idrottsförbund (distriktsidrottsförbund och /eller specialidrottsdistriktsförbund) för att genomföra «prova på aktiviteter» med idrotter som är populära och etablerade i de nyanländas tidigare hemländer.
  - Föreningar kan i samverkan med idrottsförbund uppmuntras att utveckla och tillhandahålla särskild utbildning till redan etablerade idrottsledare i syfte att kunna möta och leda nyanlända inom idrotten på ett adekvat sätt.
- **Makronivå**
  - Se nyanlända som en tillgång i samhället som berikar och kan utveckla föreningsidrotten i Sverige. Utmana och ifrågasätt normer, värderingar och synsätt som pekar ut nyanlända som ett problem.

Referenser

Barber, B. L., Abbott, B. & Blomfield, C. (2014). Meaningful activity participation and positive youth development. I: M. J. Furlong, R. Gilman & S. Huebner (red.), *Handbook of Positive Psychology in Schools, 2nd Edition* (s. 227–244): Routledge, Taylor & Francis Group.

Blomdahl, U., Elofsson, S., Bergmark, K. & Lengheden, L. (2017). *Ung Livstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet*. Malmö: Malmö stad.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development. Experiments by nature and design*. Cambridge: Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U. (red.) (2005). *Making human beings human: Bioecological perspectives on human development*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Bunar, N. (2010). *Nyanlända och lärande: en forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Carlman, P. & Vikström, C. (2017). *Idrottsföreningars arbete med nyanlända – ledares delade upplevelser*. Paper presented at the Forskningsfestival, Karlstad, 2018-11-08.

Carlman, P., Wagnsson, S. & Patriksson, G. (2013). Causes and consequences of dropping out from organized youth sports. *Swedish Journal of Sport Research, 2*(1), s. 26–54.

Carlsson, R. (2007). *Kulturell mångfald inom föreningsidrotten. Svensk Idrottsforskning* (3/4), s. 10–15.

Coakley, J. (2016). *Sport in society: issues and controversies*. Boston: McGraw-Hill.

Coalter, F. (2013). *Sport for development: What game are we playing?* London: Routledge.

Dartsch, C., Norberg, J. R. & Pihlblad, J. (red.) (2016). *Föreningen, laget och jaget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Eliasson, I. (2009). *I skilda idrottsvärldar. Barn, ledare och föräldrar i flick- och pojkfotboll*. Umeå: Pedagogiska institutionen.

Eurostat (2016). Asylbeslut under 2015. Nedladdad från https://www.europaportalen.se/2016/04/sverige-gav-nast-flest-flyktingar-asyl

FN (2016). Most common nationalities of Mediterranean Sea and land arrivals. Nedladdad från https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean

Fredricks, J. A. & Eccles, J. S. (2004). Parental influences on youth involvement in sports. I: M. R. Weiss (red.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (s. 145–164). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.

Fundberg, J. (2012). En etnisk tackling mot ett kompakt försvar? En kunskapsöversikt om idrott och etnicitet. I: P. Nilsson (red.), *Vem platsar i laget? En antologi om idrott och etnisk mångfald* (s. 13–64). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Fundberg, J. (2017). Idrottsrörelsen och samhällsnyttan – fokus på etnisk mångfald och integraton. I: J. Faskunger & P. Sjöblom (red.), *Idrottens samhällsnytta. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle* (s. 118–130). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Fundberg, J. & Lagergren, L. (2010). *Etnisk mångfald inom svensk elitidrott: om förändring över tid och en nulägesanalys*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Grasso, J., Mallon, B. & Heijmans, J. (2015). *Historical dictionary of the Olympic movement*. Lanham: Rowman & Littlefield.

Harter, S. (2012). *The construction of the self: developmental and sociocultural foundations (2nd ed.)*. New York; London: Guilford.

Harwood, C. G., Keegan, R. J., Smith, J. M. J. & Raine, A. S. (2015). A systematic review of the intrapersonal correlates of motivational climate perceptions in sport and physical activity. *Psychology of Sport and Exercise, 18*, s. 9–25.

Hermerén, G. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Hertting, K. (2017). Nyanländas integration kan vitalisera föreningslivet Idrottsforskning. Nedladdad från https://www.idrottsforskning.se/nyanlandas-integration-kan-vitalisera-foreningslivet/

Hertting, K. & Karlefors, I. (2013). Sport as a Context for Integration: Newly Arrived Immigrant Children in Sweden Drawing Experiences. *International Journal of Humanities and Social Science, 3*(18), s. 35–44.

Hertting, K. & Karlefors, I. (2016). Entrance into Swedish. Children's Sports Newly-migrated children's perspective.

Hesse-Biber, S. N. & Johnson, B. (red.) (2015). *The Oxford handbook of multimethod and mixed methods research inquiry*. Oxford; New York: Oxford University Press.

Huitfeldt, Å. (2015). *Passar jag in? Nyanlända ungdomars möte med idrottsundervisning.* Örebro: Örebro University.

Hvenmark, J. (2012a). Introduktion. I: J. Hvenmark (red.), Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta (s. 8–29). Stockholm: SISU Idrottsböcker.

Hvenmark, J. (red.) (2012b). Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta. Stockholm: SISU Idrottsböcker.

Jonsson, L., Larsson, C., Berg, C., Korp, P. & Lindgren, E.-C. (2017). What undermines healthy habits with regard to physical activity and food? Voices of adolescents in a disadvantaged community. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being, 12*(sup2). doi:10.1080/17482631.2017.1333901

Karlefors, I. & Hertting, K. (2011). Upptäck idrottens mångkulturella bilder. *Svensk Idrottsforskning* (2).

Kinnear, P. R. & Grey, C. D. (2011). *IBM SPSS Statistics 18. Made simple*. Hove and New York: Psychology Press. Taylor & Francis Group.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: Studentlitteratur AB.

Lundvall, S. (2007). Handslagets speciella insatser med inriktning mot mångfald och integration. *Svensk Idrottsforskning* (3/4), s. 66–69.

Lundvall, S. & Safizadeh, P. (2011). Möte mellan tillgänglighet och hinder – en explorativ studie om lokala idrottsföreningars arbete med mångfald och muslimska flickors tankar om sitt idrottsdeltagande. I: E. Apitzsch & A.-C. Sollerhed (red.), *SVEBI:s Årsbok 2011*, (s. 49–70). Lund: Media-Tryck. Lunds universitet.

Migrationsverket (2018, December 1). Asylsökande till Sverige under 2000–2017. Nedladdad från https://www.migrationsverket.se/download/18.4a5a58d51602d141cf41003/1515076326490/Asyls%C3%B6kande%20till%20Sverige%202000-2017.pdf

Nicholls, J. G. (1989). *The competitive ethos and democratic education*. Cambridge, Mass.: Harvard U.P.

Norberg, J. R. (2012). Idrottens föränderliga samhällsnytta. Om synen på idrottens mervärde och egenvärde från 1800-talet till idag. I: J. Hvenmark (red.), Är idrott nyttigt? En antologi om idrott och samhällsnytta (s. 64–88). Stockholm: SISU Idrottsböcker.

Norberg, J. R. (2018). *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2017.* Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Norberg, J. R. & Pihlblad, J. (red.) (2016). *Vem håller i klubban? Om demokrati och delaktighet i idrottsföreningar.* Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Patriksson, G., Stråhlman, O. & Eriksson, S. (2012). *Blev idrottslyftet ett lyft? Analys och utvärdering av Riksidrottsförbundet, Akademiska idrottsförbundet, Flygsportförbundet och Korpen – Svenska motionsidrottsförbundet*. Göteborg: Institutionen för kost- och idrottsvetenskap.

Peterson, T. (2000). Idrotten som integrationsarena. I: G. Rystad & S. Lundberg (red.), *Att möta främlingar* (s. 141–166). Lund: Arkiv.

Peterson, T. (2008). *Föreningsfostran och tävlingsfostran (Idrottsstödsutredningen).* Stockholm: Fritze.

Proposition (1998/99:107). En idrottspolitik för 2000-talet: Folkhälsa, folkrörelse och underhållning. Stockholm: Socialdepartementet.

Qin- Hilliard, D. B. (2003). Gendered expectations and gendered experiences: Immigrant students' adaptation in schools. *New directions for youth development* (100), s. 91–109.

Redelius, K. (2011). *Idrottsledarna och barnkonventionen: Om idrottande barns rättigheter.* [Elektronisk resurs] Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Reyes, R. (2007). Handslagets speciella insatser. En utvärdering av fleråriga projekt med inriktning mot integration och mångfald. Nedladdad från https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/mangfald/integration-och-mangfald---handslaget.pdf

RF (2009). *Varför idrott och fysisk aktivitet är viktigt för barn och ungdom: fakta och argument (7 utg.)*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

RF (2010). *Idrott och integration: en statistisk undersökning 2010*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

RF (2016) *Idrottslyftet 2015 – utveckling för att behålla och välkomna fler*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

RF (2017). *Strategi 2025. Svensk idrott – världens bästa*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

RF (2018). Idrotten i siffror. Idrott och motion. Nedladdad från https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/statistik/2017-idrotten-i-siffror---rf.pdf

RF (2019). Strategi 2025. Svensk idrott – världens bästa. Nedladdad från https://www.strategi2025.se/

Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

SCB (2019). Barns fritid och kulturella besök efter indikator, redovisningsgrupp och kön. År 2016–2017.Stockholm: Statistiska centralbyrån. Nedladdad från: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__LE__LE0106__LE0106A/LE0106Fritid/?rxid=db013ede-42d8-459e-b78b-f4dfcf37acf4.

Simpkins, S. D., Vest, A. E. & Price, C. D. (2011). Intergenerational continuity and discontinuity in Mexican-origin youths' participation in organized activities: Insights from mixed-methods. *Journal of Family Psychology, 25*(6), s. 814.

Skollagen (SFS 2010:800). Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2016). *Utbildning för nyanlända elever*. Stockholm: Skolverket.

Smith, R. E. & Smoll, F. L. (2012). *Sport Psychology for Youth Coaches: Developing Champions in Sports and Life*. Lanham: Rowman & Littlefield.

Springer, A. E., Lewis, K., Kelder, S. H., Fernandez, M. E., Barroso, C. S. & Hoelscher, D. M. (2010). Physical activity participation by parental language use in 4th, 8th, and 11th grade students in Texas, USA. *Journal of Immigrant and Minority Health, 12*(5), s. 769–780.

Thedin Jakobsson, B. (2015). *Vilka stannar kvar och varför? En studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH. Nedladdad från http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:gih:diva-3631

Tusk, D. (2016) Pressuttalande i G20 möte i Kina, 6 september. Nedladdad från https://samtiden.nu/2016/09/tusk-det-finns-en-grans-flyktingmottagandet/

Wagnsson, S. (2009). *Föreningsidrott som socialisationsmiljö*. Karlstad: Karlstad universitet.

Wagnsson, S. (2017). Föreningsidrott och ungas psykosociala hälsoutveckling. I: J. Faskunger & P. Sjöblom (red.), *Idrottens samhällsnytta. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle* (s. 54–68). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Wagnsson, S. & Patriksson, G. (2004). *Föräldraengagemang i barns idrottsföreningar.* Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Vetenskapsrådet (2011). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

1. Jag är en...

☐ Pojke

☐ Flicka

2. Jag är född år...(svara med fyra siffror, t ex 2003)

☐

3. Jag är född i... (Ange det land Du är född i)

☐

4. Just nu bor jag i... (Ange vilken stad eller kommun Du bor i. Till exempel Göteborg eller Degerfors)

☐

5. Jag kom till Sverige år ...? (Svara med fyra siffror t ex 2015)

☐

6. Jag kom själv.

☐ Ja

☐ Nej

7. Jag har fått uppehållstillstånd

☐ Ja

☐ Nej

☐ Vet ej

Här kommer några frågor som handlar om idrott i idrottsförening i Sverige. Att idrotta i en idrottsförening i Sverige innebär att man är med i en organiserad verksamhet där man har ledare och tränare.

Exempel på föreningar kan vara: IF Göta - friidrott, Degerfors IF - fotboll och Redbergslids IK - handboll.

Däremot att träna på gym räknas inte som en idrottsförening (t ex SATS, ACTIC eller Nordic Wellness).

8. Idrottar Du i någon eller några idrottsföreningar här i Sverige?

☐ Ja, det gör jag. (OBS! Gäller inte idrotten i skolan.)

☐ Jag har idrottat i en idrottsförening i Sverige men har slutat.

☐ Nej, jag har aldrig idrottat i en idrottsförening i Sverige.

9. Under den senaste månaden har jag tränat ofta i någon/några idrottsförening/ar.

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis

☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

10. Jag idrottar ofta i en idrottsförening som har tränare och ledare

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis

☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

11. Under de senaste tre månaderna har jag idrottat i en idrottsförening

☐ Nej, inte alls

☐ Ja, 1-2 gånger i veckan

☐ Ja, 3 gånger i veckan

☐ Ja, 4-5 gånger i veckan

☐ JA, 6 gånger i veckan eller mer

12. Vilka idrotter (idrottsföreningar) är du med i just nu? (OBS! Gäller inte idrotten i skolan.)

13. Fyll i vilka idrotter som Du har slutat i Sverige.

14. Skulle Du vilja börja idrotta i en idrottsförening?

☐ Ja

☐ Nej

☐ Vet ej

2

15. Fyll i vilka idrotter som Du skulle vilja börja i.

16. Inom den närmaste tiden kommer jag att fortsätta träna/tävla i en idrottsförening.

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

17. Inom den närmaste tiden kommer jag att börja träna/tävla i en idrottsförening.

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

18. Jag känner mig motiverad att fortsätta träna och tävla i en idrottsförening

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

19. Jag tänker börja träna och tävla i en idrottsförening.

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

20. Att idrotta i en förening tycker jag är...

☐ Mycket ohälsosamt ☐ Ohälsosamt ☐ Varken hälsosamt eller ohälsosamt
☐ Hälsosamt ☐ Mycket hälsosamt

21. Att idrotta i en idrottsförening tycker jag är...

☐ Mycket oviktigt ☐ Oviktigt ☐ Varken viktigt eller oviktigt ☐ Viktigt
☐ Väldigt viktigt

22. Att idrotta i en idrottsförening tycker jag är...

☐ Mycket tråkigt ☐ Tråkigt ☐ Varken roligt eller tråkigt ☐ Roligt
☐ Mycket roligt

23. Att idrotta i en idrottsförening tycker jag är...

☐ Mycket tråkigt ☐ Tråkigt ☐ Varken tråkigt eller spännande ☐ Spännande
☐ Mycket spännande

24. De flesta personer vars åsikter jag respekterar, tycker att jag ska idrotta i en förening

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

25. Mina föräldrar tycker att det är bra om jag idrottar i en idrottsförening

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

26. De flesta personer som liknar mig idrottar i en förening

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

27. De flesta personer som jag respekterar och beundrar, tränar/tävlar i en förening minst två gånger i veckan

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

28. Det är jag själv som bestämmer om jag vill eller inte vill idrotta i en idrottsförening.

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

29. Det är helt upp till mig om jag vill eller inte vill träna i en idrottsförening minst två gånger i veckan under de nästkommande veckorna.

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

30. Jämfört med andra kompisar, så är jag bland de bättre i idrott.

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

31. Jag tycker att jag är bra i de flesta idrotter som jag har provat

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

32. Jag känner mig inte riktigt accepterad av svenska barn och ungdomarna.

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

33. Jag har svårt att förstå det svenska språket.

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

34. Jag måste hjälpa till hemma (t ex med att tvätta, städa eller passa syskon).

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

35. De finns inga ställen i närheten där jag kan utöva den idrott jag vill.

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

36. Jag vet inte hur man gör för att gå med i en idrottsförening.

☐ Stämmer inte alls
☐ Stämmer mycket lite
☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del
☐ Stämmer helt

37. Jag funderar på att sluta idrotta för att satsa mer på skolan

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

38. Jag har slutat idrotta för att satsa mer på skolan.

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

39. Jag idrottar inte för jag vill satsa mer på skolan

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

40. Jag började idrotta för att mina kompisar gjorde det.

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

41. Jag slutade träna för att mina kompisar slutade.

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

42. Jag kommer att börja träna om mina kompisar också gör det.

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

43. Jag får stöttning hemifrån för att idrotta (t.ex. jag blir skjutsad till träning eller tävling).

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

44. Jag slutade träna för jag fick ingen stöttning hemifrån (t.ex. jag blev ej skjutsad till eller från träning eller tävling).

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

45. Jag får ingen stöttning hemifrån för att börja idrotta (t.ex. jag kan inte bli skjutsad till träning eller tävling).

☐ Instämmer inte alls ☐ Instämmer mycket lite ☐ Instämmer delvis
☐ Instämmer till stor del ☐ Instämmer helt

46. Det är roligt att vinna när man idrottar.

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

47. Det är viktigt att vinna när man idrottar.

☐ Stämmer inte alls ☐ Stämmer mycket lite ☐ Stämmer delvis
☐ Stämmer till stor del ☐ Stämmer helt

48. Jag idrottar i en idrottsförening där nästan alla kommer från samma land som jag.

☐ Ja
☐ Nej

49. Innan jag slutade, idrottade jag i en idrottsförening där nästan alla kommer från samma land som jag.

☐ Ja
☐ Nej

50. Jag hade önskat idrotta i en idrottsförening där nästan alla kommer från samma land som jag.

☐ Ja
☐ Nej

51. Jag tränar och tävlar i ett lag / en träningsgrupp som är blandat med aktiva från Sverige och andra länder.

☐ Ja
☐ Nej

52. Hur kom du i kontakt med idrottsföreningen du tränar med?

53. Innan jag slutade, tränade jag och tävlade jag i ett lag / en träningsgrupp som var blandat med aktiva från Sverige och andra länder.

- ☐ Ja
- ☐ Nej

54. Jag hade önskat träna och tävla i ett lag / en träningsgrupp som är blandat med aktiva från Sverige och andra länder.

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Här kommer några frågor som handlar om idrott i Ditt hemland.

55. I mitt hemland, idrottade jag i en idrottsförening som hade tränare och ledare.

- ☐ Nej, inte alls
- ☐ Ja, 1-2 gånger i veckan
- ☐ Ja, 3 gånger i veckan
- ☐ Ja, 4-5 gånger i veckan
- ☐ Ja, 6 gånger i veckan eller mer

56. I mitt hemland höll jag på med den idrott / de idrotter som följer (OBS! Gäller inte idrotten i skolan.)

57. Är det något du vill tillägga så skriv det gärna här:

Bilaga 2

Intervjutema 1: veckoschema
Vi skulle vilja få en inblick i dina idrottsvanor. Därför skulle jag vilja veta vad du brukar göra under en vecka. Framför dig kan du se ett veckoschema.
Välj en eller två dagar som är typiska för din vecka och fyll i information om vad du gjorde under dessa dagar.
Diskussionsfrågor som kopplas till tema 1:
Titta på de två dagarna som du fyllde i med information i veckoschemat.

- Vad tycker du mest om?
- Vad tycker du minst om?

Be eleverna att fylla i bilaga **1. Mitt veckoschema** (det räcker med att fylla i ett par dagar)

Intervjutema 2. Erfarenheter av idrott
Diskussionsfrågor som kopplas till tema 2:

- Tycker du om att idrotta? Varför, varför inte?
- Finns det speciella idrotter som du gillar/ogillar? Varför, varför inte?

Därefter visas det bilder på barn och ungdomar som tävlar alternativt leker och diskuteras kring den fråga som följer:

- Skulle du vilja idrotta som henne eller som honom?

Bilaga 2a bilder av idrott innehåller exempelbilder, ej tävling/lek
Bilaga 2b bilder av idrott innehåller exempelbilder, tävling

Intervjutema 3. närmiljö
Låt oss tala om området du bor i och de platser du oftast är på med hjälp av den kartan som du får av mig (se 3 områdeskarta)
Diskussionsfrågor som kopplas till tema 3:
Titta på kartan framför dig. Markera var du bor och de platser på karta som du ibland brukar vara.

- Vad finns det för fritids-, motions- och idrottsanläggningar i närheten av ditt hem? Använder du några av dem?
- Vad finns det för mötesplatser i närheten av ditt hem? Använder du några av dem?
- Var brukar du spendera tid efter skolan?
- Hur tar du dig dit? Med vilket transportmedel? Cykel? Promenad? Spårvagn/ buss? Vårdnadshavare? Syskon? Annan?

Bilagor
3a. Mitt område &
3b. Intervjutema 3: Mitt område (större karta ifall de inte bor i närhet av skolan/föreningen)

Intervjutema 4. Hem- och boendemiljö
Diskussionsfrågor som kopplas till tema 4:

- Vad tycker dina vårdnadshavare om idrott?
- Vilken slags aktiviteter gör ni helst när ni är lediga tillsammans?
- Vad tycker dina lärare / lärare i idrott och hälsa om idrott?
- Vad tycker/tyckte dina tränare om idrott?

Bilaga
4a. Vårdnadshavare,
4b. lärare/idrottslärare,
4c. Tränare

Frågeformulär

Är du en pojke eller en flicka	☐ Jag är en pojke ☐ Jag är en flicka	
Vilken årskurs går du i?		
Hur gammal är du?		
Vilket är ditt hemland?		
Vilket är ditt hemspråk eller modersmål?		
Vilket år kom du till Sverige?		
Vem bor du tillsammans med?	☐ Mamma ☐ Pappa ☐ Ett syskon ☐ Två syskon	☐ Tre syskon ☐ Fler än tre syskon ☐ Andra _____ _____

Tack för din medverkan!

Frågeformulär

Är du med i någon idrottsförening / några idrottsföreningar?	☐ Ja ☐ Nej
Om du är med i någon idrottsförening/några idrottsföreningar, önskar vi att du svarar på de frågor som följer:	
Vilket är föreningens namn? Vilka är föreningarnas namn?	
Hur fick du kontakt med denna förening/dessa föreningar?	
Är det flera barn som tränar/tävlar i denna förening/dessa föreningar och som nyligen kommit från andra länder? (Nyligen: de senaste åren)	☐ Ja ☐ Nej

Tack för din medverkan!

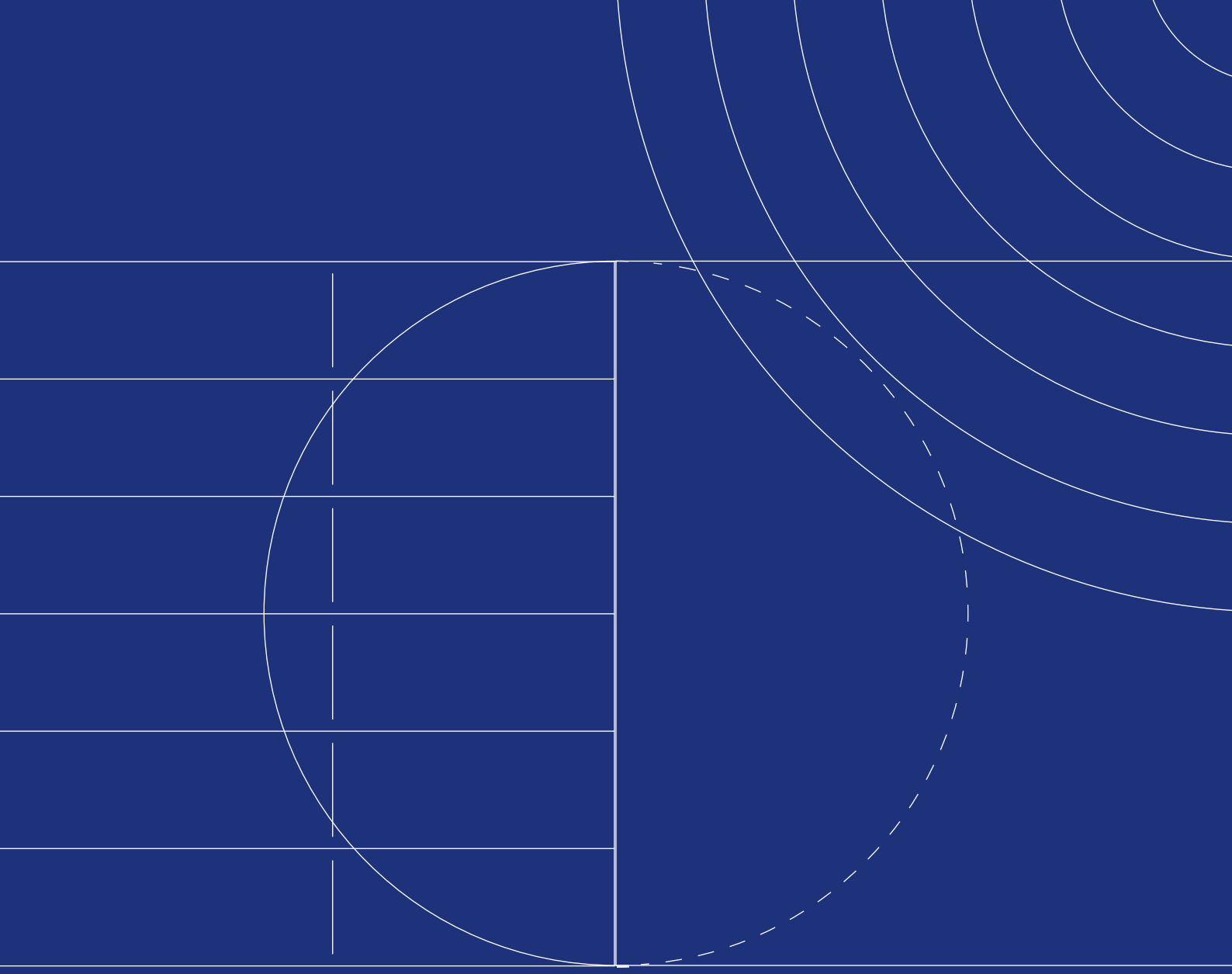

Riksidrottsförbundet

Idrottens Hus, Box 11016, 100 61 Stockholm | Tel: 08 - 699 60 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se | Hemsida: www.rf.se